34-4.E-10

CONSTITVTIONES ET DECRETA PROVINCIALIS CONCILII AVENIONENSIS,

QVOD FRANCISCVS MARIA TAVRVSIVS Archiepiſcopus Auenionenſis habuit anno ſalutis

M. D. XCIV.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

SVPERIORVM PERMISSV.

ROMAE, Ex Typographia Aloyſii Zannetti.

M. D. XCVII.

FRANCISCVS MARIA

DEI ET APOSTOLICÆ SEDIS GRATIA ARCHIEPISCOPVS AVENIONEN.

VNIVERSIS PROVINCIAE noſtræ Fidelibus ſalutem in Domino.

CVM Sacroſanctæ Synodi Tridentinæ [a] prouidentiſſima lege ſancitum ſit, vt intermiſſus Prouincialium Conciliorum vſus reſtitueretur, illaq. deinceps in omnibus Prouincijs ſingulo quoque triennio celebrarentur: Nos hoc ſalutare præceptum eo libentius & alacrius amplectendum duximus, quod ad eas regiones Paſtores miſſi ab Apoſtolica Sede dignoſcimur, in quibus hæreſeon ac corruptorum morum caligo, diaboli fraude, hominumq. malitia, longe lateq. diffuſa eſt. Quare omni ſtudio in id incumbendum nobis eſt, vt veritate doctrinæ, morumq. diſciplina in his regionibus reſplendere curemus. Et vero æquiſſimum fuerit, vt a nobis potiſſimum opus hoc inchoetur, qui in Sanctiſſimi Romani Ponti-

[a] Seſſ. 24. cap. 2.

ficis temporali ditione exiſtentes; ceteris Prouincijs prælucere debemus. Quapropter diuini numinis præſidio implorato, Reuerendiſſimis Coepiſcopis, ac Comprouincialibus noſtris, ceteriſq. Sacerdotibus, quorũ intereſt, ad præſtitutam diẽ cauſa Prouincialis Synodi celebrandæ conuocatis, alijſq. rebus ac ritibus de Catholica traditione obſeruatis, ad ſummi Dei laudem, Cleriq. noſtri ornamentum & vtilitatem, hæc quæ ſequuntur Decreta ſancienda ac promulganda de eorumdem Reuerendiſſimorũ Coepiſcoporum noſtrorum conſilio & aſſenſu ſtatuimus.

DE EPISCOPIS.

VT autem iudicium incipiat a domo Domini, nec nobis illud Euangelicum obijci poſſit, quod Phariſæis olim exprobrauit: Dicunt, & non faciunt, & alligant onera grauia & importabilia, digito autem ſuo nolunt ea mouere; viſum eſt a nobis ipſis huius Synodi initium ſumere.

Quare Epiſcopos noſtræ Prouinciæ omnes, tum dignitatis, tum oneris ſui memores eſſe oportet; vt intelligant non alio conſilio ſe Eccleſijs diuinitus eſſe præfectos, ac gregibus Paſtores datos, quam vt cura peruigili ac ſolerti ſtudio animarum ſalutem procurent, in dieſq. magis ac magis promoueant. Quod vt facilius aſſequantur, ſe moreſq. ſuos ad eam formam, quam præcipit Apo-

ſtolus, component, in id potiſſimum incumbentes, vt vita ſint non modo irreprehenſibili, ſed eiuſmodi, quam omnes colant, ſuſpiciant, ac ſibi imitandam proponant. Sunt enim Epiſcopi Mundi lumina, populorum duces: quod ſane decus vt ſingulis a Deo communicatum eſt, qui tamquam Aaron ad animarum præfecturam vocati fuere, ita purum ac illæſum ab ijſdem conſeruari par eſt. Gregi itaque inuigilent Epiſcopi, ſtrenue in vinea ſibi commiſſa laborent: virtutes omnes tum ipſi colant, tum a ſuis ſubditis coli ſedulo curent: vitia, quacumque tandem ratione valent, eradicent ac profligent, ita tamen, vt omnia prudenter ac matura præuia conſultatione gerantur. Eorum miniſterio ac etiam conſilio vtantur Epiſcopi, quos Dei honorem, animarumq. lucrum zelare viderint, quiq. magis prodeſſe, quam præeſſe ſtudeant.

Quoniam vero longum eſſet ſingulas Epiſcopi partes percurrere, horum dumtaxat admonitos eſſe volumus, ad ipſos ſcilicet pertinere, non modo quæ cum ceteris communia habent, verum etiam quæ Epiſcopali functioni peculiari quadam ratione commiſſa ſunt, diligenter obire. Quamobrem Pontificalia munia, vt rite ſingula exerceant, accurate prouideant, ſicq. ſe ipſos gerant, tamquam qui in perfectionis exercendæ ſtatu poſiti ſunt.

DE VISITATIONE HABENDA *ab Epiſcopis.*

a Seſſ. 23. cap. 3. CVm ſacroſancta Synodus [a] Tridētina multa ſtatuerit ad viſitationis munus rite obeundum pertinentia: admoniti ſint Epiſcopi, vt quæcumque ab illa ſancte ac pie de viſitatione ſancita ſunt, diligentiſſime obſeruentur. In id vero potiſſimum incumbant Epiſcopi, vt facultatibus a Concilio ſibi conceſſis vtantur; ne, ſi forte remiſſius ſe geſſerint, viſitatio fructu ac fine ſuo careat, ac diſciplinæ Eccleſiaſticæ neruus elidatur.

Epiſcopus propriam Diœceſim per ſe, aut, ſi impeditus fuerit, per ſuum generalem Viſitatorem, ſi quotannis totam propter latitudinem viſitare non poſſit, ſaltem maiorem eius partem viſitet, ita tamen, vt tota biennio per ſe vel Viſitatores ſuos compleatur.

Dum ſuam Diœceſim inuiſit, legem de victus procuratione & muneribus a ſacro Concilio b Seſſ. 24. cap. 3. Tridentino [b] præſcriptam obſeruet: comitatum non habeat, niſi viſitationi neceſſarium. Quare ſeptem, aut ad ſummum octo homines tantum ſecum ducat: ſi plures duxerit, ſuis ſumptibus alat. Menſa frugali contentus ſit, quæq. Eccleſiaſticum luxus cenſorem deceat.

Domum ſuam viſitent Epiſcopi, totiuſq. fami-

liæ mores perſpectos habeant, vt ſi quid (quod abſit) parum candidum & honeſtum inuenerint, confeſtim manum ſalutarem adhibeant, domeſticorum vitam antea corrigentes, quam ad cæterorum emendationem ſe conferant. Omnia porro loca inuiſat Epiſcopus, in quæ ius viſitandi habet, nullo prætermiſſo: curetq. diligenter, nulla interpoſita mora, viſitationem inire ac perficere hoc conſilio, vt quam celerrime graſſantibus malis obuiam eatur. Quoniam vero interdũ contingit, vt iſtud viſitandi munus non ea atque par eſt diligentia obeatur, dum vel celerius & per tranſennam (quod aiunt) tam loca quam perſonæ explorantur: idcirco Inſtructio pro ordine & methodo viſitationis a viris a Concilio deputandis conficiatur, quam Epiſcopi omnes, dum ſuas Diœceſes inuiſent, facile ſequantur.

DE SYNODO DIOECESANA.

OMnes ac ſinguli, qui de iure vel conſuetudine tenentur, ad Synodum [a] Diœceſanam conuenire teneantur tempore a iure [b] ſtatuto, & ab Epiſcopo indicto, pœna propoſita ijs, qui abſque legitima cauſa non paruerint.

[a] Concil. Trid. Seſſ. 24. cap. 8. §. Synodi.
[b] d. 18. ca. propter.

Quiſquis ad Synodum venerit, decenti ac honeſto habitu incedat, in ſeſſionibus ſuperpelliceo mundo & integro vtatur. Ad hoſpitium diuertat, quod ſibi a deputatis ab Epiſcopo aſſignetur,

vt ne minimam quidem ſcandali aut lapſus occaſionem præbere poſſit. Rem ſacram frequenter peragat durante Synodo, ac integritatis probitatiſq; ſpecimen in omnibus pro virili præſtare debeat.

Examinatores ſingulis annis ad minus ſex ab Epiſcopo vel eius Vicario vniuerſæ Synodo Diœceſanæ proponantur; qui ab ea probati, & admiſſi, iurent ſe, humana quacumque affectione poſtpoſita, fideliter munus executuros.

DE TESTIBVS SYNODALIBVS.

VT teſtium Synodalium munus, ſicubi intermiſſum eſt, reſtituatur; atque non nomine ſolum, ſed certis officij partibus recte per eos geratur, quibus in Synodo vel Prouinciali, vel Diœceſana committitur: hæc de illis eorumq; officio ſtatuimus.

Principio ſacerdotes ætate moribuſq. graues, prudentes, ac diſciplinæ Chriſtianæ ſtudioſi in Concilio Prouinciali a Metropolitano ex vnaquaque Diœceſi duo ſaltem, in Synodo Diœceſana ex Diœceſi ſua duo itidem teſtes Synodales deligantur. Pœnæ etenim meminiſſe oportet ab Innocentio III. propoſitæ in Concilio Lateranenſi ijs qui teſtes nullos nominarint.

Qui nominati & delecti ſunt, ſecreto ab Epiſcopo conuocentur, in eiuſq; manibus iurent

ex formula verborum præſcripta, muneris ſui partes executuros eſſe.

Quo igitur tempore hoc munus teſtes iurati geſſerint, perſonas diſcretas interrogando ſimpliciter & de plano, abſque vlla iuriſdictione ſolicite inueſtigent hæc quæ ſequuntur:

An Parochi munus ſuum obeant, qua par eſt ſolicitudine, in ſacramentis, omnibus quidem, ægris autem præcipue adminiſtrandis. An ipſi, alijq. clerici omnes vllam populo præbeant offenſionem. An in ſuis Eccleſijs reſideant, ſuoq. quiſque fungatur officio.

Quæcumque verò animaduerterint decreta ſancitave nullam adhuc aut non perſpectam executionem habuiſſe, aut quæ rurſus deprauata correctionem reformationemq. deſiderare viderint, ea tribus ante menſibus, quam Concilij proxime futuri ſtata dies veniat, ſingula ordine ſuo referant ad Metropolitanum: teſtes vero Diœceſan menſe ſaltem ante diem præſtitutum id ipſum Epiſcopo præſtabunt.

DE EXAMINATORIBVS.

OMnes Examinatores, quicumque ſint, nouerint ſibi munus vſque adeo graue committi, vt ſi negligenter aut male ſe vllo modo geſſerint, Deo in primis culpæ in eo munere admiſſæ exactam rationem reddituri ſint. Quare non ſpe, non

metu, non aliquo [a] affectu ducti, muneris ſibi commiſſi curam gerant.

[a] d. 24. ca. quando.

Nullus Examinatorum quempiam priuatim doceat, qui examen ſubiturus ſit.

Cum de beneficio curato conferendo examen inſtituitur, aut de aliquo ad ſacros ordines promouendo, vel concionatore, confeſſariove approbando, ad minimum tres [b] Examinatores, præſente Epiſcopo, vel eius Vicario, conueniant.

[b] Concil. Trid. Seſſ. 24. ca. 18. §. examinatores.

Cum quis ad examen venerit, eius vultus & habitus corporis, veſtitus & inceſſus, geſtus & ſermo diligenter inſpiciatur: ex his enim animi leuitas, vel grauitas deprehenditur.

In examine vero is potiſſimum ordo teneatur, vt primo de toto vitæ ſtatu, genere, patria, domiciliove quæratur illius qui examen ſubit. His perquiſitis, Examinatores ad explorandam ſcientiam mox deſcendent.

Quiſquis pro ſacris ordinibus ſuſcipiendis examinandus eſt, ætatis, natalium, aut diſpenſationis obtentæ, beneficij Eccleſiaſtici, vel penſionis, patrimonijve atteſtationes ſcriptas & documenta authentica ante omnia in medium producat; quæ omnia Examinatores non perfunctorie, ſed diligentiſſime perquirent, an vllo vitio vel fraude laborent.

Cautio autem ſit, vt de ijs examinandi interrogentur, quæ ad rem, cuius occaſione examinan-

tur, proxime faciunt. Cetera Examinatorum prudentiæ animaduertenda & præſtanda relinquuntur.

DE FIDEI PROFESSIONE.

QVoniam, iuxta doctrinam Apoſtoli, non ſolum corde credendum eſt, ſed ore etiam cõfeſſio fieri debet ad ſalutem: ideo ſacri Concilij Tridentini, ſummorumq. Pontificum auctoritate innixi, mandamus, vt quicumque Eccleſiaſtica beneficia obtinent, vel in poſterum obtinebunt, & qui ad Synodum Diœceſanam accedere debent, Fidei profeſſionem emittant. In ipſa prima Synodo Diœceſana Epiſcopi curabunt, vt qui beneficia curam animarum habentia obtinuerint, intra duos mẽſes poſt adeptam poſſeſſionem, iuxta formam decreti Cõcilij, profeſſionem Fidei faciant. Id quod ſeruabitur etiam in prouiſis a Romano Pontifice, vel a Legatis. Idem præſtabunt, qui permutant beneficia curam animarum habentia.

Prouiſi autem de Canonicatibus & dignitatibus in Eccleſijs cathedralibus, vel collegiatis, non ſolum coram Epiſcopo, ſeu eius Vicario, ſed etiam in Capitulo idem præſtare teneantur: alioquin prædicti omnes prouiſi fructus ſuos non faciant, nec illis poſſeſſio ſuffragetur.

Doctores præterea, Magiſtri pædagogij, &

Bulla Pij Quarti per totum.

quicumque tam publice quam priuatim docent Theologiam, Ius vtrumque, artem Medicam, Philoſophiam, ceteraſq. liberales artes in quibuſcumque ciuitatibus, terris, oppidis, quoquo modo profiteri aut docere ab Epiſcopis ne permittantur, niſi prius Catholicam fidem profeſſi fuerint, iuxta formam conſtitutionis Pij Quarti: quam etiam profeſſionem ſingulis annis initio ſtudiorum emittere teneantur.

Ne item Rectores, vel Cancellarij Vniuerſitatis aut Gymnaſij ad ſua officia admitti poſſint, neve ſcholares ad Doctoratus lauream, aliumve huiuſmodi gradum in dictis facultatibus ſuſcipiẽdum vllo modo admitti poſſint, neque præterea cathedram conſcendere ante emiſſam fidei profeſſionem, de qua in priuilegio Doctoratus ſpecialis mentio fiat; pœnis nullitatis, alijſq. in bulla Pij Quarti propoſitis.

Nemo item ad prædicationis munus, aut ad curam animarum exercendam, etiam ſine titulo beneficij admittatur, niſi præſtita coram Ordinario Fidei profeſſione.

Omnium autem qui Fidei profeſſionem præſtabunt, aut præſtiterunt, nomina ordine notata in certum librum Epiſcopus a Cancellario Epiſcopali referri iubeat: qui liber in Archiuio Epiſcopali aſſeruetur.

DE

DE IMPRESSORIBVS ET *Bibliopolis.*

QVoniam Chriſtianæ Religionis baſis ac fundamentum eſt Fides, ſine qua impoſſibile eſt placere Deo: quantam ea in re curam ac diligentiam Epiſcopi adhibere debeant, nemo eſt qui neſciat. Quare vt ea in cordibus Fidelium impolluta illibataq. ſeruetur, curent Epiſcopi ne per eorum negligentiam libri hæreticorum, aut alias a Sede Apoſtolica damnati, quorum maxima vis eſt in corrumpendis rudiorum mentibus, alicubi videantur, legantur, habeantur, reperianturve: ſed regulas Indicis librorum prohibitorum auctoritate Pij Quarti Pontificis editas, aut auctoritate aliorum Pontificum edendas obſeruari tum ab omnibus, tum præcipue ab impreſſoribus & bibliopolis curent.

Viſitent quotannis Epiſcopi bibliopolarum officinas, ne quid contra regulas huiuſmodi fiat.

Deputent virum [a] tum doctrina, tum fidei zelo præſtantem, qui recognoſcendis libris, ac vniuerſæ regularum prædictarum obſeruationi præſit. Ex omnibus autem præſcriptis regulis hæ ſeruentur in primis.

[a] Concil. Trid. Seſſ. 4. c. inſuper. Seſſ. 18 cap. 1.

Nullus libros de rebus ſacris typis mandare poſſit, qui ab eo quem deputarit Epiſcopus, præter Inquiſitorem, examinati & approbati non fuerint

ipſo-

ipſorum ſubſcriptionibus. Approbatio vero librorum a tergo primi folij imprimatur.

Libris impreſſis adiecto typographi nomine, adſcribatur item annus quo impreſſi ſunt. Libri imprimendi exemplum manu auctoris ſubſcriptum apud examinatorem remaneat.

Libri quos typis mandari conceſſum eſt, in codicem a recognitoribus referantur, notato conceſſæ facultatis anno & die, deſcriptis etiam eorum nominibus, quibus eos imprimendi poteſtas facta eſt.

Ne quis opuſcula, tractatus, commentarios, aliasve lucubrationes de rebus ſacris euulget, niſi ante examinatæ probatæq. fuerint ab Epiſcopo, vel a deputatis.

Librarij & quicumque librorum venditores habeant in ſuis bibliothecis indicem librorum venalium quos habent, ſubſcriptionibus perſonarum, quas diximus, communitum. Index porro Romanus librorum prohibitorum pro foribus officinæ proſtet.

Qui per vrbes præterea, vicos, oppida, aliave loca libros venales circumferunt, eorum etiam indicem habeant, cui ab Epiſcopo, vel ab Inquiſitore, aut ab ijs quibus librorum recognitio ab illis delegata eſt, ſubſcriptum ſit.

Heredibus item, aut executoribus vltimarum voluntatum vetitum ſit libris a defuncto relictis

vti,

vti, aut alijs vendendos dare, aut in alias perſonas quacumque ratione transferre, niſi ijs prius oſtenſis, & habita licentia a perſonis ab Epiſcopo deputatis.

Ne libri cuiuſuis generis in ciuitatem vllam prouinciæ introducantur, aut introducti vendantur, commodentur, aut legendi quouis modo tradantur, niſi oſtenſis prius illis, & habita licentia a perſonis ab Epiſcopo vel Inquiſitore deputatis, aut niſi notorie conſtet librum iam eſſe omnibus permiſſum.

Miniſtri autem publici, qui exigendis vectigalibus præſunt, vbi locus publicus mercibus comportandis conſtitutus eſt, teneantur, pœna excommunicationis propoſita, prædictis vt ſupra deputatis perſonis denuntiare libros eſſe adductos; aut ſaltem ne inde exportari patiantur, niſi ij quorum ſunt, ſcriptum prædictorum manu ſignatum, quo exportandi poteſtas fiat, attulerint.

De libris autem, qui de rebus inter Catholicos & hæreticos controuerſis communi item lingua conſcripti ſunt, ea diligens cautio adhibeatur, vt illorum vſus ijs tantum concedatur, quibus Epiſcopus, aut Inquiſitor de conſilio Parochi, aut confeſſarij permittendum iudicarit. Regulæ Indicis Pij Quarti.

Libri de officio & precibus horarijs B. Mariæ Virginis vulgariter, vel Italice, vel Hiſpanice, vel

Germanice, vel partim Latino, partim vulgari ſermone expreſſi venales ne proponantur, nec vendantur. Si qui vero eos adhuc habent, ad ſacræ Inquiſitionis officium ſtatim deferre compellantur, vt edita a Pio V. conſtitutione ſancitum eſt.

Caueat Epiſcopus, ne libri illi paruuli, quibus preces variæ cõtinentur, falſis ſuperſtitioſiſq. titulis aſperſi habeantur, aut vendantur, niſi ſuo, aut Inquiſitoris, aliorumve Theologorum, quos huic muneri præfecerit, diligenti ſtudio primum recogniti & purgati ſint.

Quia vero peſtilentiores illi codices ſunt, qui blaſphemijs referti, aduerſus Religionem noſtram virulenta dogmata euomunt: Idcirco prohibemus, ne quis Thalmudicos libros & nefaria huiuſmodi Rabinorum ſcripta legere, tenere, emere, vendere, aut euulgare audeat, ſub pœnis, quæ conſtitutæ ſunt Apoſtolicis conſtitutionibus. Quare Epiſcopi in cunctis Synagogis huiuſmodi volumina perquirant & comburant. Libros præterea de Aſtrologia iudiciaria tractantes, iuxta cẽſuram Indicis librorum prohibitorum, omnino reijci & extingui mandamus. Libros ſimiliter Geomantiæ, Hydromantiæ, & ſimiles, qui diuinationes, ſortilegia, ſuperſtitioneſq. continent, funditus deleri, comburiq. præcipimus, pœnis propoſitis, quas iura & Apoſtolicæ conſtitutiones infligi debere decernunt.

DE FIDEI RVDIMENTIS.

CVm omnibus Fidelibus ad ſalutē neceſſarium ſit Chriſtianæ Fidei rudimenta ſcire, ideo curabunt Epiſcopi ſingulis ſaltem Dominicis pueros in ſingulis parochijs Fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum & parentes diligenter doceri per Parochos, aliosve animarum quouis modo curatores, ad quos præcipue hoc munus ſpectat: eoſque, ſi opus fuerit, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas compellant.

Quo vero ſtudioſius Parochi in eam curam incumbant, id etiam curet Epiſcopus, vt in ſingulis diœceſis ſuæ oppidis, & vicis, vbi commode fieri poteſt, Doctrinæ Chriſtianæ ſodalitas inſtituatur, quæ in eo munere ipſos Parochos adiuuet, & ex viris ad id idoneis vita & moribus approbatis conſtet. Eccleſias in ciuitate & diœceſi, in quibus infantes & pueri ad diſcendam Doctrinam Chriſtianam conuenire poſſint, deputet. Indulgentias a Pio V.[a] & Gregorio XIII.[b] conceſſas earum ſodalitatum hominibus ſæpius promulgari curet.

[a] In bulla 156.

[b] In bulla 11. illius qui.

Ludimagiſtri, qui docent Grammaticam, ſemel in hebdomada, ſabbato ſcilicet a prandio pueros Doctrinam Chriſtianam doceant.

Fiat formula Doctrinæ Chriſtianæ lingua Gallica pro hac prouincia. Singuli puerorum Magi-

ſtri, veſperi ſub finem lectionum a pueris genuflexis orationem Dominicam, ſalutationem Angelicam, & Symbolum Fidei recitari curent.

Idem in eccleſijs, vbi doctrina hæc exercetur, in calce ab omnibus præſentibus fiat.

Curent etiam Parochi, vt non pueri tantum & puellæ, ſed etiam grãdioris ætatis homines & mulieres Fidei rudimenta doceantur, maxime ruſtici.

Dabunt etiam operam Epiſcopi, vt in Prono & concionibus parentes puerorum moneantur, vt filios ſuos, & filias, hora præſtituta, ad Doctrinam Chriſtianam addiſcendam ire compellant.

DE PRAEDICATIONE *Verbi Dei.*

Timere debent Epiſcopi, ne illis a Domino illud in diſtricto iudicio exprobretur: Canes muti non valentes latrare. Igitur cum eorũ [a] præcipuum munus ſit prædicatio Euangelij, id ipſi per ſe ipſos omnino, aut ſi legitimo impedimento detineantur, per alios obire ſtudeant.

[a] Concil. Trid. Seſſ. 24. cap. 4. & Seſſ. 5. c. 2.

In eccleſijs parochialibus per Parochos, ſiue illis impeditis, per alios ad id idoneos ab Epiſcopo deputandos impẽſis eorum qui eas præſtare tenẽtur, aut ſolent, munus prædicationis exercebitur.

Admoneantur ſæpius Parochi, teneri eos in ſuis eccleſijs plebem ſibi commiſſam verbo Dei paſcere: quos ſi negligentiores eſſe conſtiterit, fru-

[b] Ibid. 5. Archipreſbyteri.

ctuum

ctuum ſubtractione mulctentur, qui alteri dabuntur, vt vices ſuppleat.

Tempus quo prædicationis munus obiri debet, omnes dies Dominicos per annum, ac ſingulos quoſque dies Quadrageſimæ & Aduentus complectitur.

Regulares[a] vero ne prædicent etiam in eccleſijs ſuorum ordinum, niſi a ſuis ſuperioribus de vita, moribus, & ſcientia examinati, cum fide huiuſmodi approbationis coram loci Ordinario ſe præſentauerint, benedictione ab eo obtenta. In eccleſijs vero nõ ſuorum ordinum etiam ab Epiſcopo facultatem in ſcriptis habere teneantur, ſine qua nullus eccleſiarum Rector regulares huiuſmodi concionari permittat.

[a] Concil. Later. vlt. Seſſ. 11. Triden. vbi ſup. §. Regula.

Diligenter obſeruent Epiſcopi doctrinam & mores concionatorum per viros idoneos, vt ſi quis ſcandala diſſeminarit, a prædicationis munere ſuſpendatur: ſi vero hæreſes (quod abſit) contra eum procedatur iuxta formam iuris. Cauendum eſt, ne quæſtuarij per ſe aut per alios prædicare permittantur, cum id conſtitutionibus duabus Pij Quinti interdictum fuerit. Regulares inſuper extra monaſterium degentes, aut ſæculares clerici a Rectoribus eccleſiarum concionari nõ permittantur, niſi Epiſcopis noti, moribusq. & ſcientia probati ſint.

Conficiatur formula pro rudioribus Parochis

ad vſum Prouincialium. Concionatores quoque ad præſcriptum formulæ illis per nos tradendæ ſuas conciones accommodare curabunt.

DE LECTIONE SACRAE Scripturæ.

NOn ſolum in eccleſijs cathedralibus Epiſcopi præbēdas [a], quas Theologales vocant, pro lectione ſacræ Scripturæ erigant, ſed etiam in collegiatis exiſtentibus in aliquo inſigni oppido, ſi ibi clerus numeroſus fuerit, ex ſacri Concilij Tridentini præſcripto, cum deputatione in eum vſum præbendæ primo vacaturæ, vbi commode fieri poſſit.

[a] Concil. Trid. Seſſ. 5. c. 1. § in eccleſijs.

Prouiſi de huiuſmodi præbendis ſacram Scripturam, aut Theologiam interpretari, docereq. diebus quidem feſtis populum, ferialibus vero certis diebus ab Epiſcopo præſcribendis clerum per ſe & non per alios compellantur.

Quibus in oppidis præbenda huiuſmodi erigi non poteſt, Epiſcopi Magiſtrum ſaltem Grammaticæ inſtituant ad populi cleriq. inſtructionem; cui de conſilio Capituli vel ſimplicis beneficij fructus aſſignent; vel ſtipendium congruum a populo curent aſſignari.

In [b] monaſterijs monachorum & quorumcumque regularium, vbi nulla ſacrarum litterarum lectio reperitur, curent Epiſcopi tāquam Sedis Apo-

[b] Ibid. § in monaſt.

ſto-

ſtolicæ delegati ex Concilij Tridentini facultate eam quamprimum per idoneum virum inſtitui, ſi commode fieri poterit, habita ratione prouentus monaſterij, & numeri fratrum.

DE SACRAMENTIS IN Communi.

VT Sacramenta maiori cum religione animiq. pietate ſuſcipiantur: Epiſcopi in ijs quæ per ipſos tãtum adminiſtrari poſſunt [a], qualia ſunt Confirmatio, & Ordo, prius illorum vim & vſum pro ſuſcipientium captu explanare ſtudeant.

[a] Concil. Trid. Seſſ. 24. ca. 7.

Idem a Parochis in ceteris ſacramentis miniſtrandis fieri curent lingua vernacula iuxta formam in Catechiſmo præſcriptam. Illi vero materiam, formam, & ritum iuxta Romanum Rituale diligenter attendant. Cum ſacramenta miniſtranda erunt, Parochi ſuperpellicio mundo & integro ſtolaq. induti ſint.

Pro ſacramentorum miniſterio nullus ſacerdos, quantumuis egens, verbis, aut nutibus quidquam prorſus vel minimum petat, exigatve. Aſtantes vero, vt remoto omni colloquio, pie ac religioſe admodum interſint, moneantur.

Excommunicati, hæretici, infideles, Iudæi ne ſacramentorum adminiſtrationi intereſſe permittantur, immo nec catechumeni.

Fiat

Fiat breuis formula rerum quæ ſcitu neceſſariæ ſunt lingua Gallica, de materia, forma, & ritu cuiuslibet ſacramenti pro Parochis prouinciæ.

DE SACRAMENTO BAPTISMI.

DEcernimus ſacras cærimonias in Baptiſmo adminiſtrando, ex libro Baptiſmali approbato, & ex formula deſcribenda a deputandis a Concilio, ſeruari debere a Parochis.

Præcipimus, ne in poſterum expectandi patrini gratia, alia ve de cauſa, præterquam neceſſitatis extremæ, cum ſcilicet periculum vitæ infanti timetur, Baptiſmus ſine ſolemnitatibus cærimonijſq; adhiberi ſolitis miniſtretur. (De conſecrat. d. 4. per tot.)

Parochi obſtetrices diligenter inſtruant de materia & forma in Baptiſmo ſeruanda; ſimulq; doceant, cum infanti vitæ periculũ imminet, hunc ordinem ſeruandum eſſe; vt ex præſentibus ſacerdos clerico, clericus laico, virq; mulieri præferatur, dummodo formam & baptizãdi modum recte nouerint.

Baptiſmus nonniſi ad tertium diem protrahatur, niſi aliter Epiſcopo viſum fuerit. Cetera ſi quæ ſint, quæ ad Baptiſmi adminiſtrationem ſpectant, in formula cõficienda diligenter tradentur.

Caueatur autem ante omnia, vt abuſus ille Baptiſmum diuidendi, ex noſtra prouincia funditus & omnino euellatur.

DE

DE OLEIS SACRIS.

PArochi omnes poſt feriam quintam in Cœna Domini, quando ſcilicet noua olea ſunt conſecrata[a], antiquis amplius non vtantur, ſed ante Paſcha quotannis ſacerdos aliquis mittatur, qui noua accipiat, & vetera comburantur.

[a] De conſecrat. d. 4. c. ſi quis de alio.

Sacrorum item oleorum vaſcula in ecclesia tantum, non alibi religioſe aſſeruentur in ciborio, aliove loco ab Epiſcopo conſtituto ad formam inſtructionum, niſi de oleo infirmorum certis caſibus aliter faciendum Epiſcopus iudicauerit.

Olea aſſeruentur ſub bona cuſtodia, loco ſcilicet tuto, clauibus munito, quæ a Rectore ipſo teneantur, non à clerico.

Vaſcula vero dictorum oleorum ea conſtent materia & forma cum inſcriptione, quæ perpolita & munda perpetuo ſint, & ſacculo ſerico incluſa.

Cui in eccleſia cathedrali id muneris datum eſt, vt oleum aut Chriſma ſacrum Plebanis alijſve Parochis diſtribuat, hic in librum eo nomine confectum referat nomina eorum quibus dederit, & eccleſiarum, pro quibus ille acceperit.

Ne autem alicui det, qui ſacerdos non ſit, aut ſaltem in ſacris conſtitutus.

Cum oleum Chriſmatis conſecratur, omnino interſint cooperatores, & qui dignitates ſeu perſona-

ſonatus obtinent, & Canonici, & reliqui cathedralis eccleſiæ clerici, & quos ex alijs eccleſijs ſuæ ciuitatis & diœceſis Epiſcopus vocandos duxerit.

DE AQVA BAPTISMALI.

a De Conſecr. d. 4. c. in ſabbato.

BAptiſmalis aqua ſingulis annis a ſabbato ſancto, atque etiam in vigilia Pentecoſtes renouetur, infra annum præterea numquam, niſi neceſſitate vrgente.

Ad aquam autem baptiſmalem infundendam, ne manus, ſed vas argenteum, alteriusve decentis materiæ adhibeatur; nec illa in eamdem fontis aquam redeat, ſed vel in ſacrarium, vel in peluim, quæ illi tantum vſui addicta ſit, recipiatur ad formam inſtructionum ad vſum huius prouinciæ edendarum.

Porro aqua baptiſmalis non in phiala vitrea, aut vaſe fictili conſeruetur, ſed in lapideo, vel æneo ad formam inſtructionum conficiendarum.

DE SACRAMENTO CONFIRMATIONIS.

EPiſcopus cum ſacramentum Confirmationis miniſtraturus erit, Parochis iubeat aliquot ante diebus id populo denuntiare, eumq. de tanti ſacramenti dignitate & fructu ex Catechiſmi Ro-

mani doctrina docere atque inſtruere, inſtructioneſq. hac de re lingua Gallica editas promulgare Dominica ante Pentecoſten.

Confirmandi autem, vt melius præparati huius ſacramenti gratiã & dona percipiant, ad [a] confeſſionis & Euchariſtiæ (ſi tamen id ætas permiſerit) ſacramenta ſuſcipienda cohortationibus inducantur.

[a] De conſecrat. d. 5. c. vt iciuni.

Patrini & matrinæ nihil pueris quos ſuſceperunt, aut eorum parentibus tunc temporis largiantur: ne ipſi munuſculis illecti, ac maxime pauperes, ad iterato ſuſcipiendum hoc ſacramentum cum ſacrilegio inducantur.

Tempus autem proprium huius ſacramenti adminiſtrandi in ciuitate quidem eſt Octaua Pentecoſtes, in diœceſi vero, cum viſitatur. Cetera quæ ad Confirmationis ſacramentum rite decenterq. ſuſcipiendum requiruntur, in inſtructione tradentur.

DE *SACRAMENTO* *Euchariſtiæ.*

EPiſcopus diligenter curet, vt in cathedrali, collegiatis, parochialibus, & alijs quibuſuis eccleſijs, vbi ſacroſancta Euchariſtia cuſtodiri ſolet, vel debet, in maiori altari collocetur; niſi neceſſaria, vel graui de cauſa aliud ei videatur.

Ante ipſam vna ſaltem lampas ſemper accenſa colluceat.

Tabernaculum ligneum, aliave materia conſtans, in quo ſanctiſſima Eucharistia conſeruatur, panno ſerico intrinſecus[a] circumueſtitū vndique ſit; conopæo etiam decenti, pro eccleſiarum facultate, lociq. dignitate, contectum, ac bene præterea tutoq. clauſum, atque ita quoque aptatum, vt inde ſanctiſſimum Sacramentum commode depromi poſſit.

a De celebrat. Miſſ. c. ſane cū.

Duas pixides vnaquæque parochialis eccleſia ſaltem habeat, alteram forma maiori ad vſum ſacræ Communionis populo in eccleſia miniſtrandæ & aſſeruandæ, alteram minori, qua ſanctiſſimū Sacramentum ad infirmos deferatur. Vtraque pixis velo ſerico vel conopæo contegatur. Intra pixidem vero corporale adaptatum perpetuo ponatur.

Quinque ſaltem particulæ ſemper conſeruentur, quæ octauo quoque die renouabuntur.

Inſtituatur Cōfraternitas Corporis Dñi ijs in locis vbi non eſt. Cōfratribus regulas ſeruandas Epiſcopus tradet: quorum præcipuum munus erit, vt quoties ſacroſanctum Christi corpus ad infirmos vel in proceſſionibus deferendum erit, ipſorum aliqui numquam deſint, qui præter alios honorifice[b] illud comitentur.

b Ibidē §. quam in.

Caueant omnes ſacerdotes, qui ſanctiſſimum

Eucha-

Euchariſtiæ ſacramentum adminiſtrant, ne ſacroſanctum Domini corpus de patena communicantibus exhibeant, niſi forte pauci ſint: ſed vel calice, vel pixide contineatur.

Purificatio poſthac in calice conſecrato non præbeatur.

DE PASCHALI Communione.

CVrabit Epiſcopus, vt iuxta c. omnis vtriuſque ſexus[a], quilibet in Paſchatis ſolemnitate ſacerdoti proprio, alijve ab Ordinario approbato peccata rite confiteatur, & in propria parochia communicet.

[a] De pœnit. & remiſſ.

Qui ad Communionem accedere volent, nomen & cognomen ſuum, & locum in quo habitāt, ſcriptum in ſchedula præbebunt ſacerdoti ad id deputato, vbi ſine ſcandalo & incommodo id præſtari poſſit.

Ne quis Curatus, aut ſacerdos ad Communionem recipiat aliquem extra parochiam ſuam tēpore Paſchali.

Curati ſingulis diebus feſtis, & Dominicis Quadrageſimæ, decreta hæc de Paſchali Communione publicent in maiori populi frequentia.

DE SACRAMENTO *Pœnitentiæ*.

MVnus audiendi confeſſiones, cum ſit longe grauiſſimum, nemini committi debet, qui doctrina[a], moribus, ac prudentia idoneus ad id ſuſcipiendum non inueniatur. Doctrina itaque illorum ab Examinatoribus, vita a fide dignis teſtibus, Epiſcopi cura & iuſſu, diligẽter explorabitur.

[a] De pœnit. d. 6. c. qui vult. §. iudiciaria.

Vt vero inſcitiam, quæ calamitoſis hiſce temporibus multorũ malorum cauſa eſt, facilius propulſent Epiſcopi; lectionem caſuum conſcientiæ, vbi id commode fieri poterit, inſtituant: ad quã Parochos, ceteroſq. ſacramenti pœnitentiæ miniſtros ire procurent: aut ſaltem confeſſariorum conferentiam, quam vocant, fieri curent bis in hebdomada; cui vir doctus & cordatus præſit.

Breuis inſtructio fiat pro confeſſarijs a deputatis ab hac Synodo Prouinciali, quam ipſorum ſinguli habere teneantur.

Si quis præuio examine paulo rudior repertus fuerit, non ei facultas concedatur, niſi ad breue tempus ex rationabili cauſa putauerit Epiſcopus eſſe concedendam.

Approbati habeant bullam in Cœna Domini, & caſus Epiſcopis reſeruatos. Vbicumque Vicarij perpetui haud ſatis idonei ad audiendas confeſſiones conſtituti ſunt, ingruente Paſchate,

aliave

aliave ſolemnitate, qua frequentior confluit populus ad confeſſiones, eo mittantur ſacerdotes tam ſæculares, quam religioſi ab Epiſcopis, Capitulorum ſumptibus, quibus vnita beneficia fuerint, aut illorum ad quos alia quacũque de cauſa pertinere cognoſcent: & tamen vtatur Epiſcopus aduerſus huiuſmodi Vicarios minus idoneos auctoritate ſibi tributa decreto cap. 3. Seſſ. 6.

Vbi Curatus non ſufficit, alij deputentur, quorum nomina toto anni circulo in oſtio ſacriſtiæ legantur. Vbi Vicarij perpetui non ſunt, conſtituantur ad arbitrium Epiſcopi.

Pœnitentiarius ad præſcriptum Concilij inſtituatur in cunctis eccleſijs cathedralibus cum vnione præbendæ proxime vacaturæ.

Colligantur in vnum caſus reſeruati a ſingulis Epiſcopis in ſuis Synodis Diœceſanis, vt ex omnibus certus numerus ſeligatur eorum qui per Concilium Prouinciale reſeruandi ſint.

DE SACRAMENTO ORDINIS.

QVæcumque a ſacris Canonibus [a], maxime a ſacroſancta Synodo [b] Tridentina conſtituta ſunt, in conferendis ordinibus inuiolabiliter ab Epiſcopo obſeruentur.

[a] In decr. per multas de ætat. & qualit. ord.
[b] Seſſ. 24. cap. 3.

Nemo ad titulum patrimonij ordinetur, qui re vera patrimonium ad congruam ſuſtentationem ſuffi-

ſufficiens non habuerit, quiq. alicui eccleſiæ non adſcribatur; quod Epiſcopi diligentiſſime obſeruent. Qui beneficia obtinent, ſui beneficij congruentes ordines ſuſcipere cogantur intra tempus a iure præſcriptum, ordinati vero per ſe ipſos propria munera exerceant.

Qui non eſt in ſacris conſtitutus, non vtatur dalmaticis, ceteriſve ordinum ſacrorum inſignibus.

Quotieſcumque ordinatio [a] de more publice celebranda erit, edictum antea promulgetur, affigaturq. in valuis eccleſiarum, in quo omnes recenſeantur qui ab ordinum ſuſceptione procul arceantur. In hoc præterea edicto ſequentia documenta contineantur.

[a] Concil. Trid. Seſſ. 23. cap. 7.

Quiſquis tonſurandus eſt, ad examen veſtitu clericali indutus accedat: id quod multo magis de ceteris intelligitur. Ordinandi, feria quarta, & ſexta eius hebdomadæ, qua ordinatio habenda eſt, ad aulam palatij Epiſcopalis hora pomeridiana pro examine conueniant.

Promouendi etiam ad minores ordines, præter litteras dimiſſorias, teſtimonium afferant de vita & moribus ab Ordinario ſuo, tum etiam a Parocho loci vbi habitant, & a ludimagiſtro, cuius ſcholas frequentant.

Quicumque alicui maiorum ordinum adſcribendus eſt, hæc teſtata faciat, ſcilicet, ſe ætatis eſ-

ſe le-

ſe legitimæ;beneficium ſufficiẽs,vel patrimonium, quoties pro neceſſitate, vel vtilitate eccleſiæ promouebitur, pacifice poſſidere; quorum omnium publica inſtrumenta in medium proferet ab Examinatoribus diligenter exploranda. Hæc præterea teſtata faciet, ſe ex præſcripta formula denuntiationes in eccleſia parochiali, tum etiam in illa in cuius finibus poſtremo domicilium habuit, per menſem antea publice die feſto inter Miſſarum ſolemnia fieri curaſſe.

Qui alienæ eſt diœceſis, hæc afferat, litteras dimiſſorias, teſtimonium de ſtatis denuntiationibus, de natalibus, vel diſpenſatione; teſtimoniũ de ordine priore legitime ſuſcepto, & functionibus in eo præſtitis; diſpenſationem ſuper interſtitio, ſi illud omiſit; teſtimoniũ de vita & honeſtate.

Regularis hæc teſtata faciet, ſe legitimæ eſſe ætatis, in religione cum laude verſatum eſſe, loco tituli emiſſam regulæ profeſſionẽ, & rite ad priorem ordinem promotum fuiſſe.

DE SACRAMENTO *Matrimonij.*

IN cõtrahendis matrimonijs eæ tum cautiones, tum ſolemnitates adhibeantur, quas præſcribit Tridentina Synodus [a]. a Seſſ. 24. cap. 3. & ſequen.

Sacerdos facultatem non habens ab Ordinario, vel proprio contrahentium Parocho, ſi matrimo-

nio

nio intereſſe, contrahenteſq. coniungere attentauerit, grauiter puniatur, & quidquid attentatum fuit, irritum declaretur.

Parochus ſciat ſe non rite munere ſuo perfuncturum, ſi quæ ſequuntur obſeruare neglexerit. Parochi eorum qui vagantur, & certas ſedes non habent, matrimonijs ne interſint, niſi prius diligẽtem inquiſitionem fecerint, & re ad Ordinarium delata, licentiam id faciendi obtinuerint, quemadmodum ſalubriter cauetur decreto c. 7. Seſſ. 24. de refor. matr.

Matrimonium poſthac non domi, ſed in loco ſacro celebretur: benedictio inſuper ſponſorum in Miſſa perficiatur: ſecundæ nuptiæ non benedicantur.

Sponſos, antequam contrahant, vel triduo ante matrimonij conſummationem, hortentur Parochi, vt diligenter peccata ſua confiteantur, & ſanctiſſimum Euchariſtiæ ſacramentum pie ſuſcipiant.

DE SACRAMENTO *Extremæ Vnctionis.*

CAueat Parochus, ne in adminiſtranda extrema Vnctione negligentiam, vllamve moræ culpam contrahat: alioquin ſi ad illius adminiſtrationem accerſitus ire neglexerit, tũ rationem

Deo reddet, tum grauiter ab Epiſcopo pœna plectetur.

Parochus extremæ Vnctionis ſacramentum ſicut his miniſtrare debet, adultis ſcilicet periculoſe ægrotantibus, propeq. moribundis: ita iſtis ne miniſtret, nempe pueris rationis vſu carentibus ad iudicium Parochi, mulieribus in partu laborantibus, & ijs qui vltimo ſupplicio mox afficiendi ſunt.

Curabit Parochus, vt ſacræ Vnctionis oleum honorifice debitaq. reuerentia geſtet, cruce præeunte, vt moris eſt.

Quod Concilio Agathenſi cautum eſt, id vnuſquiſque Parochus præſtare curet, vt Miſſæ ſacrificio peracto, ſi quos in parochiali vicinia ægrotos habet, frequenter, atque adeo quotidie, ſi fieri poteſt, inuiſat, eiſdemq. præſtet quæ ſunt parochialis ſolicitudinis officia.

DE MISSAE SACRIFICIO.

MIſſæ ſacrificium ſalutare, quod a Domino Ieſu Chriſto inſtitutum eſt, ea tractare dignitate par eſt, qua tantum myſterium decet. Quapropter vt rite celebretur, audiaturq. Miſſa, hæc quæ ſequuntur diligenter obſeruari Synodus mandat.

Congregationem pro cærimonijs & ritibus

Miſſæ erigant Epiſcopi in ſua quique Eccleſia; in qua ſemel in hebdomada diligenter de cunctis ad Miſſam & cetera diuina officia ſpectantibus ediſſeratur, & ad rationem & vſum receptum a ſancta Romana Eccleſia cuncta examinentur, & receptæ cærimoniæ probentur.

Capitula Magiſtrum cærimoniarum inſtituant, qui probetur ab Epiſcopo, quiq. accurate a Congregatione probata non modo ediſcat, verum ceteros etiam doceat.

In celebrandis Miſſis hæc obſeruabuntur. Miſſa [a] vniuſcuiuſque diei propria, quoad fieri poteſt, celebretur. Si quæ Miſſa votiua cantanda ſit, ante vel poſt Miſſam officio conformem canatur.

[a] De celebrat. Miſſ. c. quidam laicorum.

Quoniam vero pleroſque audiuimus ad libitum collectas multiplicare, idcirco non plures ſeptem, vel ad ſummum nouem dicantur. In Miſſæ fine non aliud Euangelium, quam conſuetum ſancti Ioannis dicatur; niſi in Quadrageſima, diebuſq. Dominicis anni, & Quatuor temporibus currens Euangelium legendum ſit.

In cathedralibus & collegiatis eccleſijs, vbi certus eſt Miſſarum numerus, hic ordo ſeruetur, vt pro populi commoditate, qui ſæpe Miſſis carere cogitur, nō ſimul Miſſæ omnes celebrentur, ſed ex interuallo, ita vt ſingulis horis Miſſæ poſſint audiri.

Fiat tabula per Præcentorem, in qua Miſſæ ordine ſuo diſponantur.

Laicus, ſi fieri poteſt, nullo modo miniſtret altari: clericus vero diligenter inſtruatur circa miniſterium ſuum.

Non admittatur ſacerdos alterius diœceſis ad celebrandam Miſſam & alia diuina officia, qui nõ habeat [a] litteras dimiſſorias.

Ab omnibus Diœceſanis audiatur integra [b] Miſſa diebus Dominicis & feſtis.

[a] Concil. Trid. Seſſ. 23. c. 16. §. nullus. de conſecr. d. 5. c. non oportet.

[b] De conſecr. c. oẽs. & c. Miſſas.

DE MISSARVM *reductione.*

SAluberrimo Cõcilij Tridentini [c] decreto inhærentes, quo pijs teſtantium voluntatibus conſulitur, ſimulq. incommodo, quod ex eleemoſynarum tenuitate oritur, remedium affertur; hæc circa Miſſarum reductionem ſancimus. Si legatum de cetero eccleſiæ relinquatur, aut ſi capella recens erigenda ſit cum onere vnius Miſſæ diebus ſingulis per annum celebrandæ, is reditus conſtituatur, ex quo decenter ac commode ſacerdos onus ſubiens viuere poſſit: quantus vero eſſe debeat, Epiſcoporum arbitrio cenſeatur. Porro ad iſtius reditus annui rationem ceteros qui pro varietate onerum cõſtituuntur ſiue ex teſtatorum voluntate, ſiue ex fundatione dotationeq. alicuius capellæ, expendi in futurum volumus.

[c] Concil. Trid. Seſſ. 25. c. cum Catholica. §. curent, & §. contingit.

Quod vero in futurum proſpeximus, ad præte-

ritum quoque extendi debere declaramus: decernentes, Miſſas, pro quibus pia quædam legata relicta ſunt, ſi plures fuerint, quam iuxta ſupputationem factam annui reditus quantitas ferat, ad pauciores reducendas eſſe ex præſcripto Concilij Tridentini. qua reductione facta, Anniuerſarium ſingulis annis pro ijs celebrabitur, qui eccleſiæ pauca illa legauerunt.

Omnes vero ac ſingulos, qui Miſſas votiuas celebrare faciunt, hortamur, vt ſacerdotibus eas celebrantibus tãtum eleemoſynæ nomine impendant, quantum pro victu decenti & honeſto illius diei ipſis ſufficiat. Aequum etenim eſt, vt iuxta Apoſtoli ſententiam, qui altari ſeruit, de altari viuat.

DE MISSAE SVPELLECTILE.

Altare habeat hæc quæ ſequũtur: Altare portatile conſecratum, niſi altare ipſum totum conſecratum eſſe conſtiterit: Candelabra duo: Crucẽ in medio ex aliqua decenti materia: Pallium ante altare eius coloris, quem dies requirit: Tabellam orationum ſecretarum: & mappulam decentem ad manus tergendas.

Calices ad ſacrum Miſſæ ſacrificium non adhibeantur, niſi argentei [a] ab interiore parte inaurati. Sint vero his omnibus inſtructi: Purificatorio de-

[a] De conſecrat. d. 1. c. vt vaſa. Itẽ. vt calix.

decenti & albo (eccleſiæ etenim ſingulæ iuſſu noſtro certum purificatoriorum numerum, qui cunctis Miſſis ſufficiat, confici curabunt) in cuius medio crux parua picta ſit; Patena inaurata ad dignoſcendas particulas commodiore; Velo decenti eius coloris, qui Miſſæ officio conueniat, quodq. totum calicem tegat.

Charta præterea, in qua Gloria, Credo, & verba conſecrationis continentur.

Vrcei, qui Miſſæ deſeruiunt, poſthac vitrei erunt, non ſtannei.

Prohibemus facularum, ſeu candelarum minutiorum vſum. Dum ſacroſanctum Chriſti corpus eleuandum erit, grandior [a] fax accendatur, pulſeturq. campanula, quæ ad altaria ſingula poſita ſit.

[a] De celebrat. Miſſ. c. ſane cũ.

DE RELIQVIIS ET *veneratione Sanctorum.*

ETſi Sanctorum reliquias, quæ organa fuerunt Spiritus ſancti, Eccleſia Catholica vbique pia veneratione ac honore proſequēdas præcipit, nobis tamen id magis magiſq. cordi eſſe debet, qui in his locis degimus, circa quæ hæreticorum nequitiam in Sanctos eorumq. corpora nefarie graſſari comperimus. Idcirco illud ante omnia præcipiendum cenſuimus, ne ſuperſtitioni, aut falſæ

cre-

credulitati anſa præbeatur, vt nullo pacto nouæ reliquiæ[a] inuehantur, inuectæve honore aliquo afficiantur, niſi recognoſcente & approbante Epiſcopo: qui ſimulatque de ijs aliquid compertum habuerit, adhibitis in conſilium Theologis, alijsq. pijs viris, ea faciat, quæ veritati ac pietati conſentanea iudicauerit.

a Concil. Trid. Seſſ. 25. cap. 2. per tot.

Vnaquæque eccleſia inuentarium habeat ſacrarum reliquiarum, in quo annotentur atteſtationes cuiuſuis generis, vnde probetur veritas ipſarum reliquiarum & certitudo.

Curabit Epiſcopus librum confici & conſeruari in archiuio Epiſcopali, in quo diligenter deſcribantur reliquiæ totius diœceſis cum publicis & priuatis monimentis & atteſtationibus.

Illæ vero loco decenti, honeſto, atque conſpicuo, non humido, aut ſordido, minusve decenti, in eccleſia, aut ſacrario cuſtodiantur, vbi nihil aliud ſeruari ſoleat: locusq. ipſe ſerico interius ornatus ſit, qui duabus clauibus, & crate ferrea, vel ligneo oſtiolo claudatur, clauesq. ipſæ ab Epiſcopo deputandis perſonis de clero grauibus ac religioſis tradantur: & niſi omnino inops ſit eccleſia, lampas ante illarum armarium noctu interdiuq. ardeat.

In exponendis reliquijs hæc quæ ſequuntur diligenter aduertenda erunt.

Non vulgo[b], neque facile nimis frequenterve po-

b De reliq. & vener. ſanct. c. cũ ex eo.

populo inſpiciendæ proponantur, ſed diebus dumtaxat ſolemnibus.

Ne alibi quam in altari, aut de ſuperiori loco populo oſtendantur.

Caueatur turpis quæſtus.

A ſacerdote ſtola, ac pluuiali, vel ſuperpellicio pro eccleſiarum & reliquiarum ratione induto cũ luminibus exponantur, & recondantur. Idem ſeruandum, cum portantur in proceſſionibus.

Dum exponuntur, candelæ ad minus duæ ardeant.

Ne ad infirmos afferantur, niſi maxima ex cauſa ab Epiſcopo probanda.

Vnuſquiſque Epiſcopus edictum conficiat, ac promulget, in quo prohibeat, ne quiſquam de reliquijs ſumere, donare, extrahere, aut donatas recipere audeat ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ.

Si rumor incertus de miraculo vel ad reliquias, vel ad imagines Sanctorum edito in vulgus prodierit, diligenter rem totam explorabit Epiſcopus, ne falſa pro veris irrepant.

DE SACRIS IMAGINIBVS.

VT ſacræ imagines qua decet religione exprimantur, id in primis cauendum eſt, ne pictores, ſculptoresve illas effingant, niſi ad regularum normam, quæ hoc loco breuiter ſubijciuntur,

tur, oſtenſo prius exemplari Epiſcopo, vel eius officiali.

[a] Concil. Trid. Seſſ. 25. cap. 11 §. omnis.

Imagines nihil turpe[a], nihil profanum, nihil indecorum, quodve riſum moueat, aut intuentium oculos offendat, repræſentent.

Multo magis cauendum eſt, ne quidquam falſum, vel apocryphum, ſuperſtitioſumve ob oculos ponant.

[b] Ibidē §. hæc vt.

Nullæ imagines in eccleſijs pijsve locis ſine Epiſcopi[b], aut illius Vicarij generalis conceſſu palam exponi permittantur. Hi vero, picturæ, ſculpturæve qualitate perſpecta, quod ſibi congruum viſum fuerit, conſtituent.

Imagines neque humi, neque ſordido, aut caliginoſo loco, neque ſub feneſtris, vnde pluuiæ ſtillare poſſint, effingantur.

Si quæ imagines, vel ſtatuæ ab impijs hominibus violatæ, deiectæ, profanatæ, ac demum mutilatæ in hac prouincia fuerint, eas Epiſcopi curabunt quamprimum ſtatui priſtino reſtitui.

DE ECCLESIARVM FVNDATIONE & ſtructura.

[c] De conſecr. d. 1. c. hic ergo. & cap. nemo Eccleſ.

ECcleſiæ & capellæ, ſi quæ de nouo extruendæ ſint, certior antea reddatur[c] Epiſcopus: qui illarum formam iuxta ſacrorum Canonum ſententiam tradet, recentemq. ſtructuram auctoritate

ritate ſua admittet, ſine cuius conſenſu nihil magni momenti in iam extructis deſtrui, reædificari, innouarive poterit.

Prouentus templorum fabricis dedicati, ac pro reparandis ornandiſq. eccleſijs inſtituti, non temere, aut ſuperflue inſumantur, ſed de ijs adminiſtratores Epiſcopo rationem reddere teneãtur.

Quoniam vero templa permulta huius prouinciæ reparatione indigere audiuimus, idcirco ſacroſancti Concilij Tridentini decretum ijſdem pene verbis hic in medium afferri, ſimulq. diligenter obſeruari decernimus.

Parochiales eccleſiæ [a], etiam ſi ſint iuris patronatus, cura & ſtudio Epiſcopi cũ fructibus & prouentibus quibuſcumque ad eaſdem eccleſias quomodocumque pertinentibus reficiantur & inſtaurentur: qui ſi non fuerint ſufficientes, omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis eccleſijs percipiunt, aut in illorũ defectum parochianos omnibus remedijs opportunis ad prædicta Epiſcopi cogant, quacũque appellatione, exemptione, & contradictione remota. Quod ſi nimia egeſtate omnes laborent, ad matrices, ſeu viciniores eccleſias transferantur, cum facultate, tam dictas parochiales, quam alias eccleſias dirutas, in profanos vſus, non ſordidos, erecta tamen ibi cruce, conuertendi.

Altaria non quacumque in templi [b] parte extrui

[a] Concil. Trid. Seſſ. 21. c. 7. §. Paroch.

[b] De conſecr. d. 1. c. eccleſiæ.

trui debent, ſed decenti ac commodo loco, eo ſane ſitu, vt aliquid ſpatij inter ea interſtet.

Ne ſignum crucis in ſolo[a] ſculptum depictumve inueniatur, immo vbi nunc ſit, omnino deleatur, ne pedibus obambulantium proteratur.

a l. decernimus. l. 1. C. de Epiſ. & cler.

DE MODO VERSANDI *in eccleſijs.*

CAueant omnes, ne Dei domum vllo modo profanent[b]. Quocirca nullus in eccleſiam canes, accipitres, armave, niſi ad Principis cuſtodiam inducat.

b De conſecr. d. 1. c. omnes fideles.

Nullus in ea deambulet, ſermonesve[c], niſi de rebus pijs, quocumque tempore, vel negotia inibi pertractare audeat.

c Ibid. cap. quando autem.

Abuſum porro illum, quo mulieres quibuſdam feſtis diebus placentas ac flores ingredientibus nõ ſine ſcandalo offerre ac præbere ſolent, iuſtis de cauſis tollendum omnino decernimus.

Illi quoque reprehenſione digni ſunt, qui, dum Miſſæ ſacrum peragitur, ad altare propius accedunt, aut ſermocinantur, aut perinde ſe gerunt, atque ſi in plateis verſarentur.

Ornari præterea eccleſias, præſertim diebus celebrioribus, maxime cõuenit. Omnis tamen profanatio cauenda erit. Quare aulæa & periſtromata, quæ obſcœnis figuris, ac figmentis poeticis in-

texta ſunt, ad eccleſiarum ornatum nullus adhibeat; neque item pictas imagines & ſigna, quæ loci ſanctitati minime conueniant. Nullæ item eorum qui inter Sanctos relati non ſunt, præterquam ſummorum Romanorum Pontificum, aut aliorum qui loci qualitati conueniant, effigies appendantur: hæ etenim cuique loco maximo ornamento ſunt, atque decori.

Debet eccleſia diligenter [a] cuſtodiri, ſtatis temporibus claudi, feris firmiſſimis muniri, ne quidquã interdiu vel noctu ſurripiatur. Eius ſepulturæ diligenter obſtruantur: ſacella eo nitore atque ornatu ſplendeant, quem locorum facultas, & impigra æditui cura poterit adhibere.

[a] De cuſtod. Euch. cap. ſtatuimus.

Ille cuius fidei ſupellex commiſſa eſt, eam diligenter curet: quod vt accuratius fieri poſſit, Capitulum ei rei virum diligentem ac deuotum præficiat.

Cum autem bellorum cauſa interdum contingat eccleſias parum decenter haberi, dum vel in eis præſidia ponuntur, vel intra ipſarum ſepta milites excubias agunt: idcirco volumus ab eccleſiarum curatoribus mox ad Epiſcopum referri, ſi quid eiuſmodi factum attentatumve fuiſſe acceperint. Is vero pro muneris ſui ratione curabit, vt eccleſiæ in eo quo decet habeantur honore.

DE SEPVLCHRIS.

COnſtitutionem ſanctæ memoriæ Pij Quinti, de ſepulchris & monumentis diligenter Epiſcopi obſeruent, & obſeruari curent.

Quæ vero in poſterum ſepulchra conſtruentur, illorum oſtia omnino duplici lapide contegantur; in quorum ſuperiori ſine licentia Epiſcopi nihil effingatur, ipſaq. epitaphia non ſine ipſius conſenſu & approbatione inſculpantur.

Nulla prorſus in choro, aut in capella maiori ſepulchra ædificentur, nulla denique ſint prope altaria, minus autem ſub ipſis poſita, nec verò ſub bradellis; immo eorum oſtium a bradella tres aut ſaltem duos cubitos procul diſtet.

DE COEMETERIIS.

COemeteria religioſe tractari debent, atque adeo nihil in eis profanum [a] agendum eſt. Sint itaque ſemper clauſa, parietibus trium cubitorũ altitudinis circumſepta, ne illac animalia pertranſire poſſint.

[a] De Immunit. eccleſ. c. cum Eccleſia.

Arbores nullæ, fruticesve in cœmeterijs ſerantur, ſed iam ſatæ ſuccidantur, niſi in extremitate areæ forte ſitæ ſint.

Nemo in cœmeterijs deambulet, ludat, mer-

ces exponat, linteamina & reliqua id genus expandat, aut denique quidquam in illis profanum exerceat.

Locus autem aliquis ſeparatus, teguliſq. ſaltem contectus ibi ſit, in quo ſacroſanctum Chriſti vexillum conſpiciatur, vel etiam ſub dio, modo decenti loco collocetur.

DE SACRISTIA.

QVamquam pleraque ad ſacriſtiæ cultum in formula de ſupellectile Eccleſiaſtica tradenda ſint, hæc tamen obſeruanda præſenti loco Synodus mandat.

Sacriſta, aut operarius [a], vel quocumque alio nomine deſignetur is cui ſacriſtia commiſſa eſt, inuentarium totius ſupellectilis conficiat, & Epiſcopo præbeat.

[a] De cuſt. Euch. cap. relinqui.

Epiſcopi ſacriſtias viſitantes, omnia paramenta per ſe ipſos videant; & attrita iam, quæq. nulli vſui eſſe [b] poſſunt, ijs in fruſta diſſectis, omnino amoueri curent.

[b] De conſecr. d. 1. c. veſtimenta

Loco magis conſpicuo ſacriſtiæ ſacra imago collocetur, atque etiam altare cruce & candelabris munitum, ad quod celebraturus ſacras veſtes induat.

Oratorium præterea ſeorſum conſtruatur, quo ſacrum celebraturus ſacerdos ſe recipere, orare, & me-

& meditari aliquantum poſſit; in quo pia Crucifixi imago affixa ſit, & tabella item earum quæ ante, quæq. poſt Miſſam recitari ſolent, orationum.

Confeſſionale etiam loco commodiore ponatur pro ſacerdotum confeſſionibus audiendis.

Lauacrum etiam ſit ad abluendas manus in pariete excauato, & ad manus tergendas linteum appendatur; idq. ne ſordibus inquinatum appareat, in ſingulas ſaltem hebdomadas mutetur.

In ſacriſtia ſilentium obſeruetur, nec vllus niſi de rebus neceſſarijs, tum vero voce ſubmiſſa, in ea loquatur. Sacriſta, toto tempore quo celebrantur Miſſæ, numquam diſcedat, niſi alio ſubrogato.

Caueant ſacerdotes, ne ſe ad altaria ſacras veſtes induant: ſe itaque ad Miſſas in ſacriſtia parent. Sacerdoti ſeſe induenti aliquis præſto ſit, qui albam, aliaſq. veſtes decore & concinne aptet.

DE VITA ET HONESTATE Clericorum.

a Concil. Trid. Seſſ. 22. cap. 1.

QVoniam multa a Cõcilijs [a] tam generalibus, quam prouincialibus, & a ſummis Pontificibus de vita & honeſtate clericorum ſancita ſunt, experientiaq. didicimus a pleriſque vel ignorari, vel negligi: idcirco quæ ſequuntur, in memoriam reducenda eſſe cenſuimus, ab omnibus clericis

inuio-

inuiolabiliter obſeruanda, graui pœna ad Ordinariorum arbitrium tranſgreſſoribus propoſita.

Quia vero (vt ſcriptum eſt) labia ſacerdotis cuſtodiunt ſcientiam, & legem requirent de ore eius; ſunt enim ſal terræ: idcirco ſacerdotes omnes hos libros penes ſe habeant, Teſtamētum vetus[a] & nouum Latinum editionis vulgatæ, Catechiſmum Romanum, Concilium Tridentinum, Compendium ſummæ Nauarri, aut alterius, Cōſtitutiones Synodales proprij Epiſcopi, & prouinciales. Libri autem obſcœni, inutiles, & vani apud eos nullo pacto reperiantur. *a d. 37. c. ſacer.*

Curati vero, præter iam numeratos, alios etiam codices ſibi comparabunt, eum præſertim in quo recta adminiſtrandorum ſacramentorum ratio contineatur, & Inſtructiones a nobis tradendas.

Habitus clericorum ſit decens[b] & honeſtus, nec nimium elegans, nec ſordidus, ſed huiuſmodi qui ipſorum vocationi & ſtatui reſpondeat, totus nigri coloris, non vanus, non effeminatus, non militaris. *b De vit. & hon. cler. c. clerici.*

Clerici omnes beneficiati, vel in ſacris conſtituti duas talares veſtes geſtabunt, vel ſaltem tunicam vſque ad genua demiſſam ſub altero indumento, quod talos contingat.

Presbyteri, diaconi, ſubdiaconi, & quicumque beneficia etiam ſimplicia obtinent, coronam[c] clericalem geſtent ad eam formam, quā ratio vniuſ- *c Ibidem.*

cuiuſ-

cuiuſque ordinis poſtulat, quæ octauo quoque die renouetur. Cura ſit Præcentoris, an id obſeruetur, adnotare. Presbyteris barba a ſuperiore labro ita præcidatur, vt pili in ſacrificio Miſſæ Chriſti Domini corpus & ſanguinem ſumentes non impediant.

Obtinentes penſionem aureorum ſexaginta teneantur incedere in habitu clericali ſub pœnis contentis in bulla [a] Sixti V.

[a] Eſt 30. incip. cum ſacroſanc.

Non permittantur mulieres [b], de quibus poſſit haberi ſuſpicio, clericis cohabitare. Ancillæ, dummodo ſint prouectæ ætatis, quæ ſcilicet, quinquageſimum annum expleuerint, nec alias impudice vixerint, obtenta prius licentia in ſcriptis ab Ordinario, concedantur.

[b] d. 34. ca. quorumdã

Caueant clerici, ne partem domus, quam inhabitant, laico habenti vxorem, vel alias mulieres, de quibus poſſit haberi ſuſpicio, etiam ſi ſit frater, locent.

Clericos cauponarum [c] aditu & vſu omnino interdicimus, niſi in itinere neceſſitatis cauſa. Abſtineant clerici ab illicita venatione. Choreis, comœdijs, alijsve profanis [d] ſpectaculis nõ interſint. Cum Muſicis numquam obſcœna canant. Ludos prohibitos non exerceant, taxillorum videlicet, & pagellarum.

[c] De vit & hon. c. clerici.

[d] Eod. tit. c. cum decorem.

Nullus clericorum etiam forenſium laicis dominis inſeruiat, niſi forte eorum pueros inſtituat;

quod

quod etiam cum dignitate facere curabit.

Clericos procurationem, aduocationemq. ſuſcipere, niſi in caſibus a iure permiſſis, artẽ medicam[a], mercaturam, tabellionatumve exercere penitus prohibemus. *a De ætat. & qual. c. ad aures. & de homicid. c. tua nos.*

Caueant qui in ſortem Domini vocati ſunt, nẽ publica vectigalia exigant, neve arrendamẽta, quæ vocant, vllo modo conducant, aut alias illicitas[b] negotiationes exerceant. *b 21.q.3.c. hi qui,& c. ſacerdotiũ*

Presbyteri teneantur ſingulis ſaltem Dominicis & feſtis Miſſam celebrare, Curati vero ter in hebdomada. Ceteri vero clerici ſingulis menſibus ſacroſanctum Chriſti corpus, qua maiori poſſunt deuotione, ſumant. Omnes interim quotidie Miſſam audiant, ſi poterunt.

Omnes abuſus circa Miſſas[c] nouas prorſus tollantur. *c Concil. Trid. Seſſ. 22.c. quãta.*

Sacerdotes, vt etiã a criminis ſuſpicione abſint, domos ſeligant in parte ciuitatis honeſtiore.

DE CAPITVLO ET *Canonicis*.

CApitula, quæ ſtatuta non habent, intra ſex menſes ea conficere teneantur ab Epiſcopo examinanda & probanda. Semel per hebdomadã in loco conſueto Capitulũ congregetur die a Canonicis ſtatuendo, qui tamen certus ſit, ante vel

poſt Miſſam, ne chori ſeruitium impediatur.

Congregati Canonici, oratione præmiſſa, Capitulum inchoabunt, quod itidem breui facta precatione abſoluant.

In Capitulo contentioſas & clamoſas confabulationes euitabunt: de ijs quæ ad eccleſiæ cultum, & ad pietatem promouendam ſpectant, deq. bonorum eccleſiaſticorum adminiſtratione tractabunt.

Secretarius ibi præſto ſit de Capituli corpore, qui decreta iam facta perſcribat. Liber conficiatur illa continens.

Curabit Capitulum inuentarium confici præbendarum, & quorumcumque beneficiorum, diſtributionumq. quotidianarum; quod in viſitatione Epiſcopo exhibebitur, vel a Synodo Diœceſana.

Adminiſtratores teneantur rationem reddere corā Capitulo, pœna propoſita ad Epiſcopi arbitrium. Rationem quoque anniuerſariorum, & piorum legatorum reddant Epiſcopo ſingulis annis, ſi celebrata illa fuerint, hæc vero ſi executioni mandata.

a Concil. Trid. Seſſ. 24. c. 20. §. omnes.

Canonicis præcipimus, vt Epiſcopo [a] aſſiſtant, dum Pontificalia exercet; inter quæ locum habet verbi Dei prædicatio. Eoſdē hortamur, Miſſarum celebrationem frequentent.

Miſſas, quas ſeruato ordine vi ſtatutorum ſinguli

guli celebrare tenentur, nullo modo omittant, niſi ex vrgente aliqua cauſa.

Quoniam in toto ordine clericali Canonicos decet præ ceteris eſſe conſpicuos [a]: idcirco ab ipſis multo potiore iure morum grauitatem, totiuſq. corporis habitus decentem quãdam ſpeciem Synodus depoſcit. Curabunt itaque tam in eccleſia, quam extra, virtutum ſtudio ceteris prælucere.

a Ibide. & veſtitu. d. 5 c. in omnibus.

Epiſcopi in eccleſijs [b] tam cathedralibus, quam collegiatis, in quibus nullæ ſunt diſtributiones quotidianæ, vel ita tenues, vt veriſimiliter negligãtur, tertiam partem fructuum, & quorumcumque prouentuũ & obuentionum tam dignitatum, quã canonicatuum, perſonatuum, portionũ, & officiorum ſeparari curent, & in diſtributiones quotidianas conuerti, quæ inter dignitates obtinentes, & ceteros diuinis intereſſentes proportionabiliter iuxta diuiſionem ab Epiſcopo, tãquam etiã Apoſtolicæ Sedis delegato, in ipſa prima fructuum deductione faciendã, diuidantur: ſaluis tamen conſuetudinibus earum eccleſiarum in quibus non reſidentes, ſeu non ſeruientes, nihil, vel minus tertia parte percipiunt; non obſtantibus exemptionibus, atque alijs cõſuetudinibus etiã immemorabilibus, & appellationibus quibuſcũque. Creſcenteq. non ſeruientium contumacia, liceat contra eos procedere iuxta iuris ac ſacrorum Canonum diſpoſitionem.

b Concil. Trid. Seſſ. 21. c. 3.

Vt omnis ſimoniacæ labis ſuſpicio tollatur, iuxta decretum Concilij Tridentini, & bullam Pij Quinti [a], decernimus nihil in poſterum dandum, accipiendumve pro quacumque collatione, prouiſione, ſiue admiſſione ad poſſeſſionem alicuius cathedralis eccleſiæ, vel collegiatæ, beneficij, canonicatuum, aut præbendarum, ſeu ad diſtributiones quotidianas. Quod ſi alicubi vigeat laudabilis conſuetudo, qua admiſſi aliquid Capitulo cōferunt in vſus pios & eccleſiæ ornamenta erogandum: volumus eam ab Epiſcopo diligenter examinari; qui aliquem deputabit, cui incumbet de acceptis ab admiſſo coram Epiſcopo rationē reddere, an iuxta Concilij & Pontificum decreta expenſa ſint.

[a] Eſt 106. incip. Durum nimis.

Curabit Capitulum certum paramentorum numerum confici ad Epiſcopi arbitrium, quæ nō ſolum beneficiatis, ſed etiam aduentantibus exteris pro celebrandis Miſſis vſui eſſe poſſint. Volumus autem non ſolum de indumentis ſacerdotalibus celebrandæ Miſſæ neceſſarijs prouideri, verum etiam de libris & calicibus, ceteriſq. eiuſmodi.

Omnes & ſinguli, tam dignitates, quam Canonici, ceteriq. eccleſiæ miniſtri, ea quæ in ſuis conſtitutionibus, aliorumve officiorum inſtitutione in officijs diuinis attribuuntur, accurate exerceāt, eaq. curent Epiſcopi ab omnibus ſeruari.

Quod ſi neque a primæua inſtitutione, neque

a proprijs conſtitutionibus quæ probatæ ſint, proprium officium illis attributum fuerit; aut quod ſit, non facile conſtet: Epiſcopi, duobus adhibitis de Capitulo, quorum alter ab ipſis, alter a Capitulo deligatur, aſſignent ſingulis dignitatibus & officijs proprium munus, quemadmodum iuxta ſacrorum Canonum ſententiam pro ratione loci magis expedire videbunt.

DE HORIS CANONICIS.

Horas canonicas omni diligentia ac pietate Deo perſolui oportet: quod ſummi Pontifices ſemper curarunt, præſertim Leo X. in Concilio Lateranenſi, & Pius V. [a]. Quorum ſanctiones aduerſus eos editas, qui illis intereſſe negligunt, curent Epiſcopi ad vnguem obſeruari.

[a] Eſt 133. incip. Ex praxi.

Chori diſciplinæ tum Præcentor, tum alij punctatores præfecti ſint, qui omnes diligenter munere ſuo fungi curabunt.

Punctatores duo eligantur, qui annis ſingulis mutentur, quiq. iuramentum præſtent in Capitulo, ſe fideliter quæ ſui muneris ſunt, adnotaturos, ac rurſus in manibus Vicariorum, antequam officium exerceant, ſub pœnis arbitrio Epiſcopi infligendis.

Ambo punctatores libros conficiant eorum qui non interſunt, & ſingulis hebdomadis libros

punctuationum inter ſe conferant. Omnibus horis choro interſint, vel ſaltem eorum alter, nec poſſint alterum ſubſtituere.

Punctatores ſtudioſe, ac ſine perſonarum acceptione, ſingulorum errores adnotabunt: quibus ob laborem ac ſtudium annuum quoddam ſtipendium decernatur.

Nullus Canonicus, nec beneficiatus, neque alius clericus inter canendum dormiat, nugetur, litteras aut libros legat, officium priuatim recitet, per chorum vagetur, indecore ſedeat, quidquamve faciat, aut loquatur, quod chori diſciplinam & [a] pſallentium attentionem perturbet.

[a] De celebrat. Miſſ. c. dolentes §. hæc igitur.

Clerici in prima tonſura, aut in minoribus conſtituti, habentes penſionem ſuper beneficio, recitent horas Beatæ Mariæ Virginis iuxta bullam Pij Quinti.

Diuina officia ex ordine Kalendarij & Eccleſiæ inſtituto celebrentur, nec ea ratio ſine iuſta cauſa mutetur. Quamobrem a Magiſtro chori edatur tabella, qua ſingulorum dierum officij ratio præſcribatur.

Omnes qui horis canonicis interſunt, Pſalmos clare ac diſtincte pronuntient, omnem ſtrepitum ac mentis euagationem fugientes.

DE CANTV ECCLESIASTICO.

MVſices numeros ad pietatis ſenſum permouendum ſalubriter adhibet Eccleſia. Quapropter eius ſtudium in cunctis eccleſijs non ſolũ permittimus, verum etiam in dies augeſcere optamus. Ea tamen obſeruatio habenda erit, vt non ad modulos profanarum [a] cantionum, tum Pſalmi, tum cetera Eccleſiaſtica occinantur.

[a] Decr. vni. de obſer. & euit. Seſſ. 22.

Quod ſi carmina quædam vernacula lingua in Natali Domini permittenda ſint in eccleſia concini, ea primum ab Epiſcopo legantur, ac examinentur, nec niſi probata & cum ſubſcriptione canantur.

DE BENEFICIORVM Collatione.

QVæcumque ſancita ſunt a Concilio [b] Tridẽtino, & bulla Pij Quinti, in beneficiorum collationibus diligenter volumus cuſtodiri. Ne autem cui beneficium qualecumque prius ab Epiſcopis, ſeu inferioribus collatoribus conferatur, quam ſancte iurauerit, vt in ſequenti præſcripta formula.

[b] Seſſ. 7. c. 3. & Seſſ. 21 c. 7. & Seſſ. 25. c. 16.

Ego N. tibi Reuerendiſſimo domino promitto, ſpondeo, ac iuro fidelitatem & obedientiam

iuxta

iuxta formam ſacrorum Canonum, meq. iura & libertates Eccleſiæ conſeruaturũ: bona & res Eccleſiaſticas non alienaturum, quin potius alienata recuperaturum: nihilq. pro hac Eccleſia adipiſcenda illicite, aut ſimoniace per me, vel per alios dediſſe, aliamve illicitam pactionem interueniſſe. Sic me Deus adiuuet, &c.

Si vero beneficium curatum ſit, hæc præterea addat:

Iuro præterea, me non ſolum mandata veſtra ſeruaturum, ſed vt alij ſeruent, diligenter curaturum: Eccleſiæ meæ, animabuſq. mihi commiſſis ſedulo operam daturum perſonaliter reſidendo. Sic me Deus adiuuet, &c.

Eccleſiæ parochiales nonniſi præuio examine in concurſu, iuxta decretum Concilij Tridentini, & ſanctiones Apoſtolicas, conferantur.

DE BENEFICIORVM *Incompatibilitate.*

a Concil. Trid. Seſſ. 7. cap. 4.
b Ibid. c. 5.

NEmo audeat plura beneficia[a] incompatibilia tenere. Quod ſi diſpenſationem obtinuiſſe ſe aliquis dicat, eam oſtendere[b] intra duorũ menſium ſpatium poſt huius Concilij publicationem compellatur.

Iuxta decreti Concilij Tridentini tenorem, vnũ tantum beneficium eccleſiaſticum conferatur ſingulis.

gulis. Quod quidem ſi ad vitam eius, cui confertur, honeſte ſuſtentandam non ſufficiat, liceat nihilominus aliud ſimplex ſufficiens, dummodo vtrumque perſonalem reſidentiam non requirat, eidem conferre.

Decreuit ſacrum Tridentinum Concilium, vt Ordinarij locorum quoſcumque plura curata, aut alia incompatibilia obtinētes, diſpenſationes ſuas exhibere compellerent, atque per idoneorum Vicariorum deputationes & congruæ portionis aſſignationem prouiderent, ne animarum cura negligeretur, neve beneficia ipſa debito defraudarentur obſequio. Hoc tam ſalutare decretum Ordinarij diligenter exequantur, neque committant ſuas hac in re partes vllo modo deſiderari.

DE CONFIDENTIA.

DEploranda ſane omnibus eſſet miſerabilis horum temporum atque locorum conditio, quibus, timore Dei, ac ſacrarum conſtitutionum placitis poſthabitis, eo cæcitatis deuenerint homines, vt dummodo marſupium repleant, animas perdere nequaquam curent, ac propterea hereditate poſſidere ſanctuarium Dei, & beneficiorum Eccleſiaſticorum pactiones, licitationesq. publice exercere non erubeſcant; & qui coniugati ac omnino laici ſunt, propoſitis execrabilibus illis ac

perditiſſimis hominibus, quos Cuſtodinos appellant,beneficiorum tam ſæculariũ,quam regulariũ, etiam parochialium, fructus ſibi vſurpent, in graue Eccleſiæ Dei ſcandalum,diuini cultus diminutionem,& animarum perniciem. Quamobrem nos tãto malo,quoad eius fieri poteſt,obuiare cupientes, ſanctiones Pij Quarti[a], & Quinti[b], ſuper confidentia ſimoniaca emanatas,in memoriam & vſum reuocantes, omnes qui ad hanc diem beneficia præfata confidentialiter obtinent, quiq. illorum fructus quouis modo illicite percipiunt, cenſuras dictorum Pontificum incurriſſe declaramus: titulos beneficiorum prædictorum, & aliorum quorumcumque nullos & irritos, ipſoſq. ad alia etiam obtinenda inhabiles eſſe ſignificamus: fructus non feciſſe ſuos, ad illorumq. reſtitutionẽ in vtroque foro ſub interminatione anathematis teneri,notum facimus,tenores dictarũ conſtitutionum pro expreſſis haberi volentes, atque contra huiuſmodi delinquentes via iuris inquiri & procedi a Iudicibus Eccleſiaſticis omni meliori modo mãdantes. Prædictaſq. bullas,ne quis ignorantiam obtendere poſſit, a Parochis noſtræ prouinciæ ſingulis diebus Dominicis infra Miſſarum ſolemnia publicari & promulgari omnino præcipimus.

a In bulla 109.incip. Romanũ.
b In bulla 87.Intolerabilis.

DE RESIDENTIA.

DEcretum Concilij [a] Tridentini, quo cũcti Paſtores animarum in propria Eccleſia reſidere iubentur, rite atque exacte cuſtodiri volumus: id quod tam de Epiſcopis, quam de ceteris [b] beneficia obtinentibus, quibus cura imminet animarum, intelligatur. Quibus vero animarum cura demandata eſt, præcipimus, ne tridui ſpatio longius abſint a parœcia: quos etiam ab Ordinario facultatem obtinere volumus, cauſa abſentiæ expoſita, ſubrogato interim altero, qui vices ipſorum gerat.

[a] Seſſ. 6. c. 1. & Seſſ. 23. c. 1.

[b] Ibid. §. eadem omnino.

DE IVRE PATRONATVS.

SÆua habendi cupiditas, quæ tam multos noſtris temporibus tranſuerſos agit, in cauſa eſt, vt ij aliena, quacumque demum ratione poſſunt, ſurripiant, & quod maxime deteſtandum eſt, diuino cultui iampridem dicata bona vſurpent. Id quod non modo per vim fieri contingit, ſed etiam per fraudem, dum ſibi ius nominandi atque præſentandi competere mentiuntur. Cui malo vt occurratur, decretũ Trid. Conc. c. 9. Seſſ. 25. ſumma vigilantia & diligentia ſtudeant Ordinarij obſeruare, non aliter præſentationes admittendo,

quam ſi titulus iuris patronatus ſit ex fundatione, vel dotatione, qui ex authentico documento, & alijs iuris requiſitis oſtendatur, ſiue etiam ex multiplicatis præſentationibus per antiquiſſimum tēporis curſum, qui hominum memoriam excedat, aliasve ſecundum iuris diſpoſitionem. In ijs vero perſonis, ſeu Communitatibus, vel Vniuerſitatibus, in quibus id ius plerunque ex vſurpatione potius quæſitum præſumi ſolet, plenior & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur: nec immemorabilis temporis probatio aliter eis ſuffragetur, quam ſi præter reliqua ad eam neceſſaria, præſentationes, etiam continuatæ, non minori ſaltem, quam quinquaginta annorum ſpatio, quæ omnes effectum ſortitæ ſint, authenticis ſcripturis probentur.

DE DECIMIS.

a Seſſ. 25. cap. 12.

DEcretum Concilij [a] Tridentini contra eos, qui decimas ſubtrahunt, vel aliàs illarum ſolutionem impediunt, diligentiſſime obſeruetur. Et quicumque varijs artibus decimas eccleſijs obuenientes ſubtrahunt, aut qui ab alijs ſoluendas temere occupant, & in rem ſuam conuertunt, excōmunicentur; nec ab hoc crimine, niſi plena reſtitutione ſecuta, abſoluantur.

Quoniam vero, creſcente in dies auaritiæ mor-

bo, plerique abuſus circa decimarum ſolutionem irrepſerunt: idcirco Epiſcopi fraudes, quibus laici in hac prouincia clericis imponere nituntur, caute prudenterq. dignoſcant, detectaſq. reprobandas & omnino tollendas curabunt.

DE OFFICIO PAROCHI.

PArochus, qui in Dominici gregis cuſtodia ſecundum poſt Epiſcopum vigilantiæ locum tenere debet, non temere, non præcipitanter conſtituendus eſt, ſed ijs ſeruatis quæ ſupra de collatione beneficiorum decreta ſunt, quo ipſius tum probitas, tum doctrina inquiratur.

Præfectus iam animarum curæ, iuxta ſacrorum Canonum [a] inſtituta, in id totus incumbat, vt nihil in ſe eius ſolicitudinis ac laboris deſiderari permittat, quem hominum gubernatio poſtulare videtur.

[a] De ætat. & qual. c. indecorum & ca. cũ ſit ars.

Ante omnia autem curet Parochus, vt vitæ ſit irreprehenſibilis, neve vllam ſuis ſubditis offenſionem præbeat.

Catechiſmum Romanum ſedulo præ manibus habeat, cuius ope tum ſacramentorum rite adminiſtrandorum rationem perſpectam habeat, tum ad conciones habendas ſana doctrina imbui poſſit, quam populo ſibi credito poſtea propinet.

Omnes

Omnes vero inſtructiones ex noſtri Concilij præſcripto conficiendas tum ſciant optime, tum etiam diligenter obſeruent Parochi.

Illud vero munus, quod præcipuum, & curandis animabus plane neceſſarium eſſe conſtat, vt cunctorum ſubditorum exacta ac diligens deſcriptio fiat a Parochis, quamprimum obiri volumus. Hic enim, quem vocant, ſtatus animarum vſque adeo cognitu neceſſarius eſt, vt eo prætermiſſo, nec Parochus, nec Epiſcopus munere ſuo rite fungi poſſint. ſcriptum eſt enim: Diligenter agnoſce vultum pecoris tui. Quapropter curabunt Parochi, vt omnium familiarum ac perſonarum numerum & qualitatem libro ad hoc peculiari deputato quam diligentiſſime deſcribant.

Quilibet Parochus quatuor libros conficiat, Baptizatorum ſcilicet, Confirmatorum, Matrimoniorum, & Mortuorum: in quorum primo baptizati deſcribantur iuxta formulam per nos tradendam.

Parochus, dum pronum facit, dies feſtos fideliter annuntiet, populūq. de ijs quæ ad ipſius ſalutem pertinent; ea qua decet grauitate ac pietate commoneat: futiles & quæ riſum ſæpe mouent narrationes deuitet: ita iura ſua tueatur, vt nullam cupiditatis, aut auaritiæ ſuſpicionem in auditoribus pariat.

Obſeruet Parochus, ne in adminiſtrandis ſacra-

cramentis vllam negligentiam committat, errorémve ex inſcitia proficiſcentem. Aegrotos maxime cordi habeat. Inopes vero ita curet, vt non modo eorum calamitatem conſolatorijs verbis & paſtoralibus obſequijs leniat, verum etiam ſubſidio & eleemoſyna, vel de ſuo, vel ſua opera conquiſita ſubleuet.

Abuſus, prauas conſuetudines, ſuperſtitiones, morum ac fidei (quod abſit) ſuborientes nouitates vigilantia ſua tollere curet. De quibus omnibus, vt præſentius malo remedium afferatur, quã celerrime ad Epiſcopum referat: alioquin negligentiæ ſe pœnas grauiſſimas daturum intelligat.

Quoniam vero nonnullis Capitulis in vniuerſum, non certæ perſonæ animarum cura annexa eſt: idcirco ab illis virum idoneũ Ordinarijs præſentari decernimus. Quod ſi in hoc ſegniter ſe Capitula geſſerint, Epiſcopi fructuum portionem etiam pinguem alicui a ſe probato aſſignent.

Epiſcopi tamquam Apoſtolicæ Sedis delegati, ſine tamen obtinentium præiudicio, ex Concilij Tridentini [a] facultate vniones faciant quarumcũque eccleſiarum parochialium, & aliorum beneficiorum.

[a] Seſſ. 21. cap. 5.

Ad ſtatum eccleſiarum ex dignitate conſeruandum, ſacrum Cõcilium Tridentinum magna cum ratione ſtatuit, vt Epiſcopi etiam tamquam Sedis Apoſtolicæ delegati poſſent iuxta formam iuris

ſine obtinentium præiudicio facere vniones perpetuas quarumcumque eccleſiarũ parochialium & baptiſmalium, & aliorum beneficiorum curatorum, vel non curatorum cum curatis propter earum paupertatem, & in alijs caſibus a iure permiſſis. Itaque Epiſcopi, vbi opportunum fuerit, ea facultate diligenter vtantur.

Vbi vero ob locorum diſtantiam parochiani ſine magno incommodo ad percipienda ſacramenta & diuina officia audienda accedere non poſſunt, nouæ parochiæ conſtituantur, iuxta Alexandri Tertij[a] ſanctionem, & Tridentini Concilij decretum.

[a] c. ad audientiam. de eccleſ. ædific.

Studioſe vero Parochus ſit ſolicitus de pauperibus ſuæ parochiæ, præſertim puellis nubilibus, viduis, orphanis, pupillis, ægrotis, ſenio confectis, alijſque perſonis vtraque miſericordia indigentibus, quibus & ipſe opituletur, & alios hortatu ſuo ad id officium inuitet. Præcipue de ijs Epiſcopum certiorem faciat, vt qui cõmunis eorum pater eſt, ijſdem paternam curam præſtet.

DE FESTORVM DIERVM Cultu.

Dies feſti, qui ad celebrandas Dei laudes, Sanctorumq. memoriam pie colendam ſalubriter inſtituti ſunt, curandum eſt diligenter, vt ſan-

ctę ab omnibus obſeruentur, & ne ijs ipſis homines ad maiora perpetranda ſcelera abutantur.

Prohibemus igitur, ne diebus Dominicis, atque alijs feſtis, qui vel Eccleſiæ præcepto, vel loci conſuetudine colendi ſunt; aliquid ſeruilis fiat, nihil emi, vendive poſſit, niſi quód ægrotis, aut illius diei victui neceſſarium ſit. Cibi vero ita veneant, vt ipſorum occaſione officinæ nullo modo apertæ ſint, præter illarum oſtiolum.

Res porro neceſſariæ, nec ante eccleſiæ fores, nec in cœmeterijs vendantur. Mercatus [a], emporia, nundinæve ne vſpiam fiant; ſed quæ feſto die fieri conſueuerint, in antecedentem, vel ſequentem diem, qui feſtus non ſit, transferantur, vbi fieri poteſt. a De fer. c. omnes.

Nemo diebus feſtis quocūque ludo ludat, dum celebrantur diuina officia; quo etiam tempore nemo cauponas adeat: comeſſationes, ebrietates, choreæ, & ſpectacula, omniſq. alia dierum feſtorum profanatio ceſſabunt.

Doceant Parochi, ceteriq. verbi Dei præcones, diebus feſtis Dei cultui dedicatis, diuinis officijs, concionibuſq. audiendis, ceteriſq. id genus pijs operibus vacandum eſſe, nec Miſſam a quocumque haud legitime impedito ſine graui [b] flagitio prætermitti poſſe. b De conſecr. d. 1. c. Miſſas.

Si ingruente aliqua neceſſitate [c] ſeruile quid c De fer. c. licet.

I fieri

fieri diebus feſtis oporteat, conſulatur Epiſcopus, vel eius Vicarius: qui, re diligenter inſpecta, quod congruum fuerit, decernant.

DE QVADRAGESIMA, ET *Sacrorum ieiuniorum obſeruantia.*

DEo quidem ſemper ſeruiendum eſt, nec vllum tempus eſt futurum, in quo Creatori noſtro ſeruitutis debitæ cultum non exhibeamus. Verum Quadrageſimæ[a] diebus cuncti Fideles ſtudioſius rebus diuinis vacare debent, cum & Dei ſermo crebrior habetur, & ieiunium ac ciborum ſalutaris abſtinentia indicitur. Quare vt commodius quiſque atque religioſius ſanctos Quadrageſimæ dies exigere poſſit, hæc de illa ſancienda cenſuimus.

[a] De conſecr. d. 5. c. Quadrag.

Edictum aliquot ante diebus ab Epiſcopis promulgetur, quo vetitorum ciborum norma præſcribitur.

Medicos omnes Epiſcopi aliquot ante diebus accerſant, eoſq. diligenter moneant, ne propriæ ſalutis immemores nimia[b] facilitate cuiuſpiam male affectam valetudinem affirment, ijs indulgentes, qui fingunt laborem in præcepto. Cetera minutiora ad ciborum venditores pertinentia late in edicto explicentur.

[b] Ibid. ca. contraria.

Parochi & concionatores in Dominica Quin-

quageſimæ & feria quarta Cinerum populo demonſtrent, neminem abſque legitima cauſa ieiunium violare poſſe abſque letali crimine: ſimulq; ieiunij modo ac conditionibus enucleatis, pleroſque ab errore liberent, qui putant illud non violari, ſi hora definita præueniatur, aut etiam ſi bis more conſueto comedatur, aut ciborum delectus negligatur.

Omnes ac ſingulos hortamur, vt, quoad fieri poteſt, audiendo verbo Dei frequentes aſtent.

Canonicos vero intereſſe[a] concioni omnino volumus, quæ in ipſorum eccleſia habetur, niſi legitime impediantur.

[a] De conſecr. ca. ſacerdot.

DE ORATIONE *Quadraginta horarum.*

QVadraginta horarum oratio religioſe inſtituta, vt cum ſalutari animarum fructu retineatur, hæc etiam conſtituimus, atque decernimus.

Fiat in conſpectu ſanctiſſimi Sacramenti, quod e tabernaculo expoſitum in maiori, aliove altari, ſi ita expedierit, palam collocetur. Id vt cum dignitate agatur, altaris vel capellæ, vbi exponetur, ornatus ſit valde decens, ac religioſus.

Cæreorum numerus in altari accenſorum eiuſmodi ſit, qui & multitudine & recta diſpoſitione

cum Chriſti præſentiam exornet, tum intuentium oculos ad pietatem alliciat. Sex ad minimum cærei,& lampades duodecim,ac binæ faces grandiores,durante precatione,ardeant.

Dum Chriſti corpus in altari propoſitum eſt, clerici duo ſuperpellicio induti, capite aperto, ad altare ſemper aſſiſtant.

Qua hora frequens eſt ad orationem concurſus, ſermo,iſq. breuis, & ad piæ meditationis ſtudium inflammandum appoſite accommodatus habeatur.

Vbi fieri poteſt, cum hæc oratio celebratur,feminæ a maribus ſeparatæ tabulato, aut tela ſaltem interiecta, precationi vacent, & alias tumultuantes ſedare procurent.

Nocte appetente nulli mulieri liberum ſit in eccleſia manere.

Abſque Epiſcopi licentia non fiat Quadraginta horarum precatio.

DE PROCESSIONIBVS.

PRoceſſiones,publicas præſertim,rite ac diligēter, vt cetera omnia ad Dei cultum inſtituta, fieri neceſſe eſt. Ne itaque illarum ſolemnitas mi-
a Concil. Trid. Seſſ. 25.c.13. nuatur, omnes clericos [a] tam ſæculares, quam regulares Fratres & Monachos cuiuſuis ordinis ad eaſdem publicas vocatos accedere compellant

139

Epiſcopi, ijs tantum exceptis, qui in ſtrictiori clauſura perpetuo degunt.

Clericis quibuſcumque, pœna excommunicationis propoſita, interdicimus, nē proceſſiones quaſcumque publicas ipſi in ciuitatibus aut oppidis obeant, abſque facultate in ſcriptis ab Epiſcopo impetrata.

Conſtituat Epiſcopus certos homines, qui Clerum ad ſupplicationes procedentem dirigāt, eūq. aliquando, cum opus eſt, ſubſiſtere moneant, tum etiam qui populum promiſcuum, vel Sodalitates ordine incedentes moneant, corrigantque.

Controuerſias omnes de præcedentia tum inter Eccleſiaſticas perſonas tam ſæculares quam regulares, tum inter Confraternitates plerunque orientes, vel cum publicæ ſupplicationes decernuntur, vel cum alicuius defuncti corpus humandum eſt; Epiſcopus [a], amota omni appellatione, componat. [a] Ibidem.

Sicuti religionis inſigne quoddam ſpecimen edunt, qui dum corporis Chriſti proceſſio fit, vias & parietes, quibus poſſunt, ornamētis veſtiunt: ita reprehenſione ſunt digni, qui picturis parum decoris & alijs fœdis ſpectaculis tum diem feſtum violant, tum intuentium oculos offendunt. Nihil itaque eiuſmodi in poſterum videatur.

DE FVNERIBVS ET Exequijs.

CHriſtianorum funus curare pijs precibus adhibitis, ac ſolemni quodam ritu defunctorũ corpora efferre, tum priſca Eccleſiæ conſuetudo ſuperſtites admonet, tum futuræ reſurrectionis ſpes certiſſima præcipit. Exequiarum itaque honor Fidelibus pie ac religioſe impendatur.

Ante Solis ortum, & poſt Solis occaſum mortuum & efferri, & ad ſepulturam recipi prohibemus.

Miſerabiles perſonæ, quibus mortuis aut nihil ſupereſt, aut ita parum, vt ſua impenſa humari non poſſint, a Parocho ſumptibus eccleſiæ ſepeliantur.

Cum mortuus efferendus erit, cuiuſuis eccleſiæ Clerus, qui vocabitur, Confraternitas etiam in vnam eccleſiam conueniant: vnde omnes prodeuntes, biniq. Pſalmos canentes, mortuum ab eius ædibus comitentur.

Candelæ ac cærei & intorticia, quæ circum cadauer accenduntur, heredum impenſa, ita Deo oblata eſſe intelligantur, vt ei eccleſiæ in qua corpus humandum erit, mox addicta ſint. Loci tamen pia ac laudabilis cõſuetudo vbique ſeruetur.

Ordinarij, vbi ſeſe obtulerit occaſio, ne præ-

140

termittant exequi decretum Tridentini Concilij, quo cauetur, vt quibuſcumque in locis iam ante annos quadraginta, quarta quæ funeralium dicitur, cathedrali, aut parochiali eccleſiæ ſolita eſſet perſolui, ac poſtea fuerit ex quocumque priuilegio alijs monaſterijs, hoſpitalibus, aut quibuſcumque locis pijs conceſſa, eadem poſthac integro iure, & eadem portione quæ antea ſolebat, cathedrali, ſeu parochiali eccleſiæ perſoluatur; non obſtantibus conceſſionibus, gratijs, priuilegijs etiam mari magno nuncupatis, aut alijs quibuſcumque.

Contingit interdum, vt dum mortuus aliquis efferendus eſt, Pœnitentium ſeu Confratrum cœtus ad comitandum funus vocentur, qui dum plus nimio moram trahunt, in cauſa ſunt, vt collegiatæ eccleſiæ eos expectare cogantur. Nos itaque omnes Scholas, Confraternitates, & Pœnitentium ſocietates, vel iuxta præſcriptam rationem Clerũ præuenire volumus; vel, ſi ſtatuto tempore non venerint, vt poſſit a Clero corpus ad ſepulturam efferri, eis non expectatis, decernimus.

DE INDVLGENTIIS.

IN publicandis indulgentijs omnis turpis quæſtus ſuſpicio tollatur: quod vt commodius fieri poſſit, eæ cautiones ſeruentur, quas præſcribit Concilium [a] Tridentinum.

[a] Seſſ. 25. c. cum poteſtas.

Paro-

Parochus, concionatorve indulgentiarum valorem interdum explicet, ſimulq. oſtendat quo in pretio a cunctis Fidelibus haberi debeant.

Singulæ eccleſiæ, quibus vel conceſſæ ſunt, vel concedentur indulgentiæ, codicem habeant, in quo per ordinem illæ memorentur, ac ſummorum Pontificum nomina, qui ipſas conceſſerunt, menſis item, & annus. Tabella etiam in ſingulis ſit eccleſijs, in qua idem prorſus exhibeatur. Pari diligentia altarium priuilegiatorum memoria teneatur.

DE SEMINARIO.

SEminariorum fundatio ſaluberrime inſtituta, ab Epiſcopo diligentiſſime curari debet, tum ob multa alia, tum ob id præcipue, quod ex illis fructus maximus ſperandus ſit, ſi qui ad exactæ diſciplinæ normam educati fuerunt, regendis animabus poſtea præficiantur.

Qui in Seminario recipientur, non ſint minores duodecim annis: ex legitimo matrimonio procreati, & idonei ad litteras addiſcendas reperiantur: ſint vere pauperes, & ex patre & matre paupere, & ex diœceſi aſſumantur.

Diuitum filij admitti poterunt; dummodo proprijs ſumptibus alantur, ac eumdem habitum geſtent.

Quicumque recipiendi ſunt, polliceantur ſe numquam clericalem ordinem deſerturos.

Admiſſi iam habitu honeſto & vniformi coloris violacei vtantur, nec plures recipiantur, quã Seminarij facultates ferant. Probatioq. eorum fiat in loco ſeparato, præmiſſa generali peccatorum confeſſione.

Qui confirmati non ſunt, confirmentur, & prima tonſura inſigniantur. Muſicam & Doctrinam Chriſtianam addiſcant, rituſq. & cærimonias, inſeruiendo eccleſijs, præſertim cathedrali diebus feſtiuis, ceteriſq. prout Epiſcopo videbitur.

Quotidie Miſſæ ſacrificio interſint, & ſingulis menſibus Domini corpus ſumant. Singulos porro ſeſe in virtutibus cunctis exercere par eſt, in obedietia præſertim, quæ adoleſcentes maxime decet. [a] Concil. Trid. Seſſ. 23. c. 18. cũ elucid. Illuſtriſſimæ Congreg.

Numquam ſoli domo egrediantur, nec niſi de Rectoris licentia. Vt autem Latinam linguam facilius addiſcant, ſemper inter ſe Latine loquantur.

Si aliqui minus idonei reperti fuerint vel quo ad litteras, vel quo ad mores, vel denique quo ad valetudinem, dimittantur, facta examinatione a deputato ab Epiſcopo.

Adminiſtratores rationem reddant coram deputatis iuxta decretum Concilij Tridentini ſingulis annis.

Beneficia aliquot ſimplicia iuxta formam a Concilio [b] præſcriptam vniantur Seminario; de [b] Ibidem.

qua vnione appareat apud Cancellarium Curiæ Epiſcopalis.

DE SANCTIMONIALIBVS.

SAnctimoniales Chriſto deſponſatæ peculiari quodam modo Epiſcoporum fidei creditæ, eorumq. peruigili curæ commiſſæ ſunt: idcirco curēt Epiſcopi omnia monaſteria ſuæ iuriſdictionis ad priſtinam obſeruantiæ regularis formam reducere, iuxta religionis, ſeu ſocietatis leges, quas iam profeſſæ ſunt.

Clauſuram vero ex Concilij Tridentini[a] & ſummorum Pontificum iuſſu, ac modo præſcripto, non ſolum in ſuis monaſterijs, verum etiam in exemptis omnibus reſtitui ſeruariq. diligentiſſime curent.

a Seſſ. 25. cap. 5. de regul.

Quapropter nullus ſine Superioris licentia audeat ad monaſteria monialium quocumque colore vel prætextu accedere, pœna excommunicationis propoſita.

Nullus autem auſu nefario monialium ſepta ingredi poſſit, pœna propoſita a Pio Quinto[b], alijſq. Ordinariorū arbitrio infligendis. Quod ſi quempiam ingredi ob vſus tam monaſterio, quam monialibus omnino neceſſarios opus fuerit, ea de re ad Epiſcopum referatur, qui eius mores & vitam exploret, & poteſtatem ingrediendi faciat

b In bulla 8. Circa paſtoral.

142

in ſchedula propria manu ſubſcripta.

Nulla tam ex monialibus, quam ex ancillis, puellisvè educationis gratia in monaſterio degentibus clauſuræ terminos tranſgrediatur, pœna propoſita in dicta bulla.

Si qua monialis autem diabolica inſtigatione correpta, extra monaſterium manere, vagariq. inueniatur, ad illud rurſus redire compellatur.

Quoniam vero libertati profeſſionis virginum Deo dicãdarum proſpiciendum eſt: idcirco quæcumque Concilium Tridentinum [a] decreuit circa explorandam virginum voluntatem, & contra eos qui per vim ad ſuſcipiendum habitum puellas compellunt, omnino volumus obſeruari.

[a] Seſſ. 25. cap. 17. 18 de regul.

In electione Abbatiſſarum [b] & Prioriſſarum ea etiam ſeruentur, quæ idem Concilium decreuit: illud admonẽtes, Abbatiſſam [c] triennalem fieri debere, cum primum abbatia vacabit vel per mortem, vel per reſignationem, vel per pœnam iure inflictam.

[b] Ibidem. cap. 7.

[c] Iuxta bullam 84. Greg. 13. Expoſcit.

Moniales tria vota emiſſa inuiolabiliter obſeruent: Epiſcopi vero in id incumbant, vt omnis proprietas tollatur ea ratione, quæ ſibi accommodatior videbitur, cum monaſteria viſitabit.

Renuntiationes ante profeſſionem factæ a monialibus irritæ habeantur, niſi facultas ab Epiſcopo ante duos menſes obtineatur, quam mox profeſſio ſequatur, vt in Concil. Triden. [d] cautum eſt.

[d] Vbi ſup. cap. 16.

Conficiatur formula, quam ſeruent ſanctimoniales omnes.

Antequam profeſſio emittatur a virginibus, diligenter de eleemoſyna agatur in numerata pecunia, quæ ſuper fundo ſtatuatur, cuius ſors principalis non poſſit aut debitis ſoluendis, aut quotidianis vſibus inſumi.

Curent Epiſcopi, expenſis antea monaſteriorũ monialium ſibi ſubditarum facultatibus, vel ex conſuetis eleemoſynis certum monialium numerum conſtitui; qui nullo modo poſſit [a] augeri, niſi facultatibus vel ex conſuetis eleemoſynis auctis. Quod ſi monaſteria Regularibus ſubiecta fuerint, idem Epiſcopus præſtare in illis quoque debeat, adhibitis tamen Superioribus Regularibus, quemadmodum cauetur conſtitutione ſanctæ memoriæ Gregorij XIII. hac de re edita.

a De inſtitut. c. non amplius.

DE HOSPITALIBVS.

INter cetera paſtoralis ſolicitudinis onera, hoſpitalium [b], omniumq. piorum locorum cura locum habet. Quare ea diligenter viſitet Epiſcopus.

b De relig. dom. ca. de xenodoch.

Adminiſtratores hoſpitalium ac piorum locorum quorumcumque, iuxta Concilij [b] Tridentini decreta, rationes reddant Ordinarijs ſingulis annis, niſi ſecus forte in inſtitutione & ordinatione

c Seſſ. 7. ca. 15.

talis eccleſiæ, ſeu fabricæ expreſſe cautum eſſet. Quod ſi ex conſuetudine, aut priuilegio, aut ex conſtitutione aliqua loci alijs ad id deputatis ratio reddenda eſſet, tunc cum ijs adhibeatur etiā Ordinarius, & aliter factæ liberationes dictis adminiſtratoribus minime ſuffragentur. Quod ſi in caſibus, in quibus reddere rationes Ordinario tenētur, ab eo commoniti non paruerint, per cenſuras Eccleſiaſticas compellantur.

Nullus adminiſtrator hoſpitalium, ceterorumq. locorum religioſorum electus antea adminiſtret, quam in manibus Epiſcopi vel Vicarij iuramentū præſtiterit ſe fideliter diligenterq. munus ſuum executurum, ſtudioſeq. proſpecturum, ne bona ac reditus in alios quam in deſtinatos vſus conuertantur.

DE CONFRATERNITATIBVS.

EPiſcopi ſemel in anno Confraternitates [a] viſitent, earumq. ſtatuta diligenter videant, examinentque.

[a] Concil. Trid. Seſſ. 22.c.8.

Confratres inhabiles & excommunicatos a muneribus excludant.

Ornamenta & vtenſilia ſacra Confraternitatū in loco tuto conſeruentur, a ſacerdote in vſus neceſſarios exponenda, vbi opus fuerit.

Prohibemus ſanctiſſimum Chriſti corpus in

Con-

Confraternitatibus conſeruari, niſi aliter videatur Epiſcopo. Ita vero Miſſæ ceteraq. officia diuina in Confraternitatibus celebrentur, vt eccleſiarum ſacrificia, preces horariæ, concioneſq. non impediantur. Qui officium dirigit, & abſolutiones facit, ſi fieri poteſt, ſacris initiatus ſit.

In proceſſionibus ordine debito ac deuota quadam grauitate confratres incedant, nihil tumultuarie, nihil litigioſe agentes.

Controuerſiæ vero de præcedentia ſic dirimantur, vt antiquiores Cõfraternitates ſemper recentioribus præferantur, & quæ prius confirmatæ fuerunt, ijs quæ poſterius.

Immenſi quidam ſumptus, quos Cõfraternitatum officiales plerunque faciunt in rebus parum neceſſarijs, omnino deuitandi ſunt.

Intolerabilius illud eſt, quod ex eleemoſynis ad pios vſus deſtinatis conuiuia & comeſſationes inſtruuntur. Hos itaque ac ſimiles abuſus deteſtantes prohibemus.

Præficiatur vir aliquis pietate ac prudentia præditus, qui Confraternitates inuiſat, vt ſi quid vitioſum in eis repullulare viderit, obſeruet, omninoq. tolli procuret.

Rectores reddant rationem de oneribus & beneficijs, ſi quæ habent vnita, ceteriſq. prouentibus, & an muneri ſuo ſatisfaciant.

DE REGVLARIBVS.

MOnaſteria, quæ animarum curam habent annexam, quoties erit eligenda perſona ad eam exercendam idonea, Ordinariorum iudicium & examen omnino ſequantur. Is vero cui fuerit cura commiſſa, illorum iuriſdictioni ſubijciatur quo ad viſitationem & correctionem ex Concilij Tridentini [a] præſcripto. [a] Seſſ. 25. c. 11. de regul.

Meminerint Regulares, ſibi non licere clericis aut laicis ſacramentum Vnctionis extremæ, vel Euchariſtiæ miniſtrare, matrimonia abſque licentia Parochi ſolemnizare, aut quemcumque abſoluere excommunicatum a canone, præterquam in caſibus a iure expreſſis, aut vigore priuilegiorum a Sede Apoſtolica conceſſorum, vel a ſentētia per decreta Cōcilij Prouincialis, aut Diœceſana promulgata. Quod ſi in aliquo ex ſupradictis contrafecerint, ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrant, quæ Sedi Apoſtolicæ eſt reſeruata; quemadmodum prouidentiſſime ſtatuit Clemens V. in Concilio Viennenſi.

Cum nulli ex Regularibus, etiam prætextu ad Superiores ſuos accedendi, a ſuo Conuentu recedere liceat: ſacroſancti Concilij Tridentini [b] decreto inhærentes mandamus, vt qui ſine prædicto mandato in ſcriptis contento repertus fuerit ab [b] Vbi ſup. §. nec liceat.

Ordinarijs locorum tãquam ſui inſtituti deſertor puniatur.

Facit rei pondus & momentum, vt quod alibi diximus, hic etiam commemoremus. Sane cũ interdum ex Regularibus aliqui ad concionandum mittantur, qui & vita & doctrina tanto muneri impares exiſtunt: id ne contingat, prouide ſtatuit Tridentinum Cõcilium, vt Regulares cuiuſcũque ordinis, niſi a ſuis Superioribus de vita, moribus, & ſcientia examinati & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in eccleſijs ſuorum ordinum prædicare non poſſint: cum qua licentia perſonaliter ſe coram Epiſcopis præſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In eccleſijs vero, quæ ſuorum ordinum non ſunt, vltra licentiam ſuorum Superiorum, etiam Epiſcopi licentiam habere teneantur, ſine qua in ipſis eccleſijs non ſuorum ordinũ nullo modo prædicare poſſint. Hoc itaque vtile ac proficuum decretum qua par eſt diligentia erit obſeruandum.

a Eſt 22. in cip. Regularium.

Bullam Pij V.[a] aduerſus mulieres quæ monaſteriorum virorum clauſtra ingrediuntur, & Regulares, qui eas ingredi permittunt, editam tranſgredientes cunctos excommunicatos decernimus.

Apoſtatæ iuxta ſummorum Pontificum conſtitutiones ſeuere puniantur.

DE

DE FORO EPISCOPALI.

IVdex non excedat iuriſdictionem ſuæ diœceſis, cuius certi ac determinati limites erunt, ne ad lites & controuerſias aditus aperiatur.

In id præcipue Iudex Eccleſiaſticus incumbat, vt miſerabilium perſonarum querimonias patienter audiat: quarum etiam neceſſitatibus prompte & alacriter prouideat, vbi id ratio ac iuſtitiæ lex poſtulabit.

Excommunicationum litteræ in infraſcriptis caſibus non concedantur.

Pro re criminoſa, quæve infamiæ notam inurat.

Pro re occulta omnino.

Nec pro rebus deperditis [a] paſſim ac parui momenti. [a] Concil. Trid. Seſſ. 25. c. 3.

Pro re quæ ſummam viginti aureorum non excedat, niſi aliter Epiſcopo videatur.

Deputentur a Synodo viri graues & pij Iuris vtriuſque periti, qui de ſtylo mutando, ac in cōpendium redigendo in tractandis ac finiendis cauſis mature conſultent. Omnis enim litium [b] procraſtinatio ſtudio ac diligentia Epiſcoporum tollenda eſt. [b] De reſcr. in 6. c. diſpendia. & clem. de iud. ca. diſpend.

Decreta Iudicis, ipſo præſente, a Notarijs extēdantur. Epiſcopi vero caueant, nullum mittendum eſſe in poſſeſſionem, niſi litteris expeditis.

DE LOCATIONE BONORVM *Eccleſiaſticorum.*

PRincipio curet Epiſcopus inuentarium generale confici omnium bonorum Eccleſiaſticorum, iurium, beneficiorum cuiuſuis generis ſuæ diœceſeos, compellatq. omnes ac ſingulos quæuis Eccleſiaſtica beneficia obtinentes ad prædictũ inuentarium exacte ac fideliter conficiendum ſub pœnis arbitrio Epiſcopi imponendis. Pari diligentia archiuiũ inſtructum habeat, in quo omnes ſcripturæ conſeruentur.

a Seſſ. 22. c.6. Epiſcopus iubeat decretum Concilij [a] Tridentini contra vſurpatores rerum Eccleſiaſticarum bis per annum in eccleſijs publicari, ſcilicet, primis diebus Dominicis Aduẽtus, & Quadrageſimæ.

Vt fraudibus occurratur, & vſurpationibus bonorum Eccleſiaſticorum, ijs præſertim quæ fiunt in hac prouincia; locationes rerum Eccleſiaſticarum hactenus cõfectæ abſque publico inſtrumento, per Notariũ Curiæ Epiſcopalis intra duos menſes in inſtrumentum referantur authenticũ. Deinceps vero per publicum inſtrumentum conficiantur: quod per Notariũ Curiæ prædictæ, aut alium in acta publica intra duos menſes a die contractus omnino referatur.

Recognoſcantur ab ijs, ad quos ſpectat, fundi

Eccleſiaſtici cum eorum limitibus, & ſi quæ in eis factæ fuerint meliorationes, vel deteriorationes.

Curet Epiſcopus, ne arbores fundorum Eccleſiaſticorum cædantur a conductoribus.

Vt eccleſiarum vtilitatibus conſulatur, & ſacroſancti Concilij[a] Tridentini decreta executioni mandentur, Epiſcopi aliquos deputent, qui emphyteuſes, locationeſq. rerum Eccleſiaſticarum ad longum tempus á triginta annis citra ante cõfirmationem Concilij Tridentini factas recognoſcant: & ſi eas cum eccleſiarum detrimento & cõtra canonicas ſanctiones factas fuiſſe inuenerint, irritas & nullas eſſe declarent.

[a] Seſſ. 25. c. 11.

DE TESTAMENTO ET *Legatis pijs.*

NEmo teſtatorum mentes, qui propenſo ſtudio ad relinquenda eccleſijs legata feruntur, metu, precibus, conſiliove a pietatis amore deducat. Qui ſecus fecerit, ſe tanti criminis rationem coram Deo redditurum intelligat.

Notarij omnes infra trium menſium ſpatium teſtamenta, codicillos, & quæcumque ad pias cauſas teſtatorum voluntates diſpoſuerunt, Epiſcopis manifeſtare cogantur, pœna excommunicationis propoſita.

Liber conficiatur in ſingulis eccleſijs, in quo di-

ligenter annotentur legata olim facta, nondum tamen ſoluta, & quæ deinceps tam in ciuitatibus, quam in diœceſibus fient.

Si quis aliquid eccleſiæ leget, conditione appoſita, quæ nonnihil ambiguitatis pariat, aut legati executionem retardet, habeatur de ea cum Epiſcopis conſultatio.

Legatis ad pias cauſas cum iura plurimum faueant, nec eæ ſolemnitates [a] neceſſariæ ſint, quas cetera poſtulant: curet Epiſcopus, quacumque poterit diligentia, illa eccleſijs vindicare.

[a] De teſtamen. c. indicante. c. relatum.

DE MEDICIS.

ITa corporis valetudo curanda eſt, vt animæ ſalus non negligatur: quapropter Medicis tam Phyſicis, quam Chirurgicis præcipimus, vt cum primum ad ægrotos vocati fuerint, eis neceſſariam peccatorum confeſſionem faciendam eſſe perſuadeant. Quoniam vero res iſta magni eſt momenti: idcirco quæcumque conſtitutio Pij V. [b] fel. recordationis circa Medicorum munus decreuit & ſanciuit, hic commemoranda eſſe cenſuimus, ne cuiquam ignorantia ſuffragetur.

[b] Eſt 3. incip. ſupra gregem.

Medici itaque tertio die vlterius ægrotos non viſitent, niſi longius tempus ipſis confeſſor ob aliquam rationabilem cauſam (ſuper quo eius conſcientia oneratur) conceſſerit, & illis per fidem cõfeſſoris in ſcriptis factam conſtiterit, quod infir-

mi,

mi, vt præmittitur, peccata ſua confeſſi ſint.

Quod ſi qui Medicorum præmiſſa non obſeruauerint, vltra pœnas in cõſtitutione[a] Innocentij III. contentas, quas incurrunt, perpetuo infames erũt, & gradu Medicinæ, quo inſigniuntur, omnino priuentur; ac pœna etiam pecuniaria arbitrio Ordinariorum, vbi deliquerint, mulctentur.

[a] cap. cum infirmitas. de pœnit.

Nullus Medicinæ Doctor creari poſſit, nullive quomodolibet medendi facultas a quouis Collegio & Vniuerſitate concedatur, niſi omnia in conſtitutione Pij V. & eiuſdem ſummi Pontificis præſcripto contenta, medio iuramento, coram Notario publico & teſtibus obſeruaturũ ſe eſſe promittat. Quod iuramentum in manibus Ordinarij præſtetur, cuius etiam in priuilegio doctoratus & licentia medendi ſpecialis mentio fiat.

Epiſcopi vero prædictum iuramentum à Medicis iam promotis omnibus iuris remedijs exigant, renitentes pœnis enarratis afficiant.

Ne quis Medicorum pro corporali ſalute aliquid ſuadeat, vel permittat, quod in animæ periculum vergat.

DE DELICTIS.

DE BLASPHEMIA.

IN execrabili autem blaſphemiæ ſcelere, quod ad hæreſim, quæ ſumma blaſphemia eſt, proxi-

me

me accedit, radicitus conuellendo, non minorem curam ſtudiumq. ponere debet Epiſcopus, quippe quo iuſta ira Dei contra nos accenditur ac incitatur. Quare Epiſcopus contra huiuſmodi deteſtabiles homines, qui tale crimen committunt, ex ſacrorum Canonum iure, tũ præſertim ex ſanctione Leonis X. in Concilio Lateranenſi edita, & Pij Quinti [a] conſtitutione, quo adeo nefarium ſcelus non modo compeſcatur, ſed plane tollatur, ſeueriſſime animaduertat.

[a] Eſt 5. incip. cũ primum.

Indulgentias decem annorum, quas Leo X. in eodem Lateranenſi Concilio tam Iudicibus, quam deferentibus largitus eſt, ſæpe euulgari faciat.

Sodalitatem Nominis Dei per eos, ad quos ex Pij Quinti conſtitutione pertinet, vbique locorum ſuæ diœceſeos erigendam curet, atque indulgentias ab eodem ſummo Pontifice Sodalitatibus eius rei cauſa conceſſas frequenter a Parochis omnibus promulgari iubeat.

DE VSVRIS.

VSurarum ſcelus nefandum e Chriſtiana Republica expellere, & fœneratorũ rapacitatẽ iuxta ſacroſanctas Eccleſiæ ſanctiones coercere cupientes, ſtatuimus, omnes, qui contractus illicitos vſurarios & a iure [b] improbatos exercent, ſi tam nefarij criminis reos eſſe legitime & iuris ordine

[b] Tot. tit. de Vſur.

 148

ordine ſeruato conſtiterit, pœnis cunctis a iure propoſitis ſubijci debere. Notarios, proxenetas, teſtes, lucrive participes, ac quoſcūque miniſtros quocumque modo, conſilio, & opera huiuſmodi contractibus fauentes excommunicatione innodantes, & ab officio ſuſpendentes.

Inſtructio fiat pro concionatoribus & Parochis, in qua innumeræ, quæq. magis in vſu ſunt, vſurarum ſpecies recenſeantur, & ſæpius in concionibus promulgentur.

DE DVELLO.

NEfariam duellorum, ſeu ſingularium certaminum prouocationem, qua infelices homines inſano tuendæ vel vindicandæ contumeliæ furore correpti extremam ſibi tam corporum quam animarum perniciem accerſunt, execrantes; ſacroſancti Concilij Tridentini decreta & ſummorum Pontificum Iulij II. Leonis X. Clementis VII. Pij IIII. Gregorij XIII. & Sanctiſſimi D. N. Clementis Papæ VIII. pœnas omnes nouiſſime editas in vſum reuocantes, iſtud hominum genus, qui ſeſe ad duellum quocumque colore vel prætextu inuitant, prouocant, & pertrahunt, etiam verbotenus, quamuis priuatim certamen ineant, nec vllæ

ci declaramus, ita vt infames perpetuo habendi ſint, atque vt homicidæ puniendi. Quod ſi in conflictu deceſſerint, perpetuo careant eccleſiaſtica ſepultura.

Illi vero, qui conſilio, vel opera quemquam ad duellum ſuaſerint, impulerint, vel iuuerint, aut denique ſpectatores extiterint, excõmunicationis, ac perpetuæ maledictionis vinculo teneantur.

DE CONCVBINARIIS.

a Concil. Trid. Seſſ. 24. c.8.

CONcubinarios[a] tam ſolutos, quã copulatos, cuiuſcumque ſtatus, dignitatis, conditionis exiſtant; ſi poſtquam ab Ordinario etiam ex officio ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non eiecerint, ſeq. ab earum conſuetudine non ſeiunxerint, excommunicationis ſententia ferire neceſſe erit: a qua non abſoluantur, donec re ipſa admonitioni factæ paruerint.

Quod ſi in concubinatu per annum, cenſuris neglectis, permanſerint; contra eos ab Ordinario ſerio procedatur.

Mulieres cuiuſcumque generis, quæ cum concubinarijs publice viuunt, pœnis ijs afficiantur, quas decernit Synodus Tridentina; ita vt, ſi admonitæ non reſipuerint, extra diœceſim eijciantur.

DE IVDÆIS.

OMnibus prohibemus cibum ſumere cum Iudæis, carnes, aut azyma ab illis porrecta manducare, vna ac eadem domo cum ijſdem verſari, ludere, ſocietatem inire præſertim improbum fœnus exercendi cauſa.

Medicus Iudæus a nemine, quantumuis graui morbo laboret, vocetur. Caueant omnes, ne eorum diebus feſtis, aut nuptijs interſint. Ne qua mulier [a] Chriſtiana Iudæis parientibus præſto ſit: nulla item mulier Iudæorum infantes nutriat, nec contra. Nemo ſub pœna excommunicationis Iudæis inſeruiat. [a] De Iudæis, c. ad hæc.

Iudæi in diuerſis ciuitatũ partibus ne maneant, ſed in vna tantum vicinia ſimul habitent. Domus, prædia, & cuiuſuis generis bona Eccleſiaſtica, tam mobilia, quam immobilia nullo modo Iudæis vendantur, oppignorenturve.

In die Paraſceues & Sabbati ſancti lateant Iudæi, ipſorum [b] portis ac feneſtris clauſis toto eo tẽpore manentibus. Diebus vero feſtis, dum cele- [b] Ibidem c. quia ſuper.

D. N. Clementis Papæ VIII. curent Epiſcopi, in quorum terris Hebræi fuerint, eis ſemel per hebdomadam legi: cogantq. eos lectioni intereſſe, quæ non aliud argumentum tractet, quàm quo Chriſtianæ fidei veritas obduratis hominibus ex diuinæ Scripturæ veteris Teſtamenti & Prophetarum oraculis dilucide demonſtretur.

DE POENIS.

NE vero, laxatis diſciplinæ habenis, in deterius hominum mores prolabantur; ſancitas pœnas diligenter Ordinarij a tranſgreſſoribus depoſcent. Haud enim clementia probanda eſt, quæ vitijs aditum facit, & Eccleſiaſticam auctoritatem elidit.

Si quis cenſuris Eccleſiaſticis innodatus abſolutionem ab ijs legitime obtinere neglexerit, ſciat ſe irremiſſibiliter hanc mulctam ſubiturum, vt ſingulis Dominicis, frequentiore populo aſtante, nominatim in eccleſia excommunicatus declaretur & publicetur, donec reſipiſcat.

Quod ſi per annum integrum in crimine inſorduerit, iuxta Canonum ſanctionem in eum tamquam de hæreſi ſuſpectum inquiri poſſit.

150

DECRETVM DE FORMVLIS, *ſeu Inſtructionibus conficiendis & obſeruandis.*

VT cuncta quæ a nobis in hoc Cōcilio decreta ſancitaq. ſunt, certa methodo atque ordine peragantur, omneſq. ad quos pertinet, munere ſuo recte fungantur: Decernimus infraſcriptas Formulas, ſeu Inſtructiones, quarum ſæpe mentio facta eſt; a deputatis confectas publicari, ac diligenter obſeruari, pœna tranſgreſſoribus ad Ordinariorum arbitrium propoſita. Ponantur vero ſtatim in calce Concilij.

Formula ac methodus in Viſitationibus adhibenda.

Formula Eccleſiaſticæ ſupellectilis.

Formula ſeu Inſtructio pro Parochis.

Formula ſeu Inſtructio pro Concionatoribus.

Formula ſeu Inſtructio pro Confeſſarijs.

Formula Regularum a cunctis monialibus obſeruandarum.

NOs Hieronymus tit. S. Pancratij S.R.E. Preſbyter Cardinalis Matthæius fidem facimus, & atteſtamur, decreta facta in Prouinciali Synodo Auenionenſi ab Illuſtriß. & Reuerendiß. D. Card. Archiepiſcopo Auenionen. a ſacra Congregatione Cardinaliũ Concilio Trid. interpretando præpoſitorum fuiſſe emendata omnia, atque aptata, præter Formulas atque Inſtructiones ab eiuſdẽ Synodi deputatis confectas, necnon eorumdem decretorum originale apud ipſam Congregationem remanſiſſe, cum quo huiuſmodi decreta hoc libello deſcripta, & collata, in omnibus & per omnia concordant. In quorum fidem his propria manu ſubſcripſimus, & ab infraſcripto Secretario item ſubſcribi, ſigilliq. noſtri impreßione communiri mandauimus. Romæ die xxiij. Ianuarij, M. D. XCVII.

Hier. Card. Matthæius.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Loco † ſigilli.

Io. Franciſc. Fagnanus Secretarius.

INDEX TITVLORVM.

De Epiſcopis. pag. 4
De Viſitatione Epiſcoporum. 6
De Synodo Diœceſana. 7
De Teſtibus Synodalibus. 8
De Examinatoribus. 9
De Fidei profeſſione. 11
De Impreſſoribus, & Bibliopolis. 13
De Fidei rudimentis. 17
De Prædicatione verbi Dei. pag. 18
De lectione ſacræ Scripturæ. 20
De Sacramentis in communi. 21
De Baptiſmo. 22
De Oleis ſacris. 23
De Aqua Baptiſmali. 24
De ſacramẽto Pœnitẽtiæ. 28
De ſacramento Ordinis. 29
De ſacramento Matrimonij. 31
De ſacramento Extremæ Vnctionis. 32
De Miſſæ ſacrificio. 33
De Miſſarum reductione. 35
De Miſſæ ſupellectili. 36
De Reliquijs & veneratione Sanctorum. 37
De ſacris imaginibus. 39
De Eccleſiarum fundatione & ſtructura. 40
De modo verſandi in eccleſiis. 42
De Sepulchris. 44
De Cœmeterijs. 44
De Sacriſtia. 45

De Beneficiorum collatione. pag. 55
De Beneficiorum incompatibilitate. 56
De Confidentia. 57
De Reſidentia. 59
De Iure patronatus. 59
De Decimis. 60
De officio Parochi. 61
De feſtorum dierũ cultu. 64
De Quadrageſima, & ſacrorum ieiuniorum obſeruantia. 66
De Oratione Quadraginta horarum. 67
De Proceſſionibus. 68
De funeribus & exequÿs. 70
De Indulgentÿs. 71
De Seminario. 72
De Sanctimonialibus. 74
De Hoſpitalibus. 76
De Confraternitatibus. 77
De Regularibus. 79
De Foro Epiſcopali. 81
De locatione bonorum Eccleſiaſticorum. 82
De Teſtamento, & legatis pÿs. 83
De Medicis. 84
De Blaſphemia. 85
De Vſuris. 86
De Duello. 87
De Concubinarÿs. 88
De Iudæis. 89
De Pœnis. 90
De formulis, ſeu Inſtructionibus conficiendis & obſeruandis. 91

FINIS.

REGESTVM.

A B C D E F G H I K L M.

Omnes ſunt Duerniones.

Superiorum Permiſſu.

ROMAE, Apud Aloyſium Zannettum.
M. D. XCVII.

REGESTVM.

A B C D E F G H I K L M.

Omnes ſunt Duerniones.

Superiorum Permiſſu.

ROMAE, Apud Aloyſium Zannettum.
M. D. XCVII.